

OLYMPIC VALUES
EDUCATION PROGRAMME

REALIZÁCIA PLAYBOOK OVEP

PRAKTICKÝ SPRIEVODCA
K VZDELÁVANIU
O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH

Podakovanie:

MOV by rád vyjadril svoje uznanie a podakovanie nasledujúcim prispievateľom. Individuálne a kolektívne znalosti, odbornosť a vášeň pre olympizmus slúžili na vytvorenie holistického školiaceho programu workshopov založeného na princípoch olympijského myslenia a pedagogiky.

Gary Barber , pedagóg, St. Michael's University School, Victoria BC

Amanda Stanecová , PhD, majiteľka Move Live Learn, vedúca vývojárka obsahu

Prispievatelia:

Narin Hajtassová , manažérka pre vzdelávanie a školenie, Jordánsky olympijský výbor

Paraskevi Lioumpiová , PhD, Peloponézska univerzita, Medzinárodná olympijská akadémia

James Mandigo , PhD, prodekan a profesor, Univerzita Brock

Phelane Phomaneová , externá konzultantka OVEP, Lesotho

Amy Schwartzová , hlavná stratégička, Move Live Learn

Lindsay Simpsonová , odborníčka na učebné osnovy, Move Live Learn

REALIZÁCIA PLAYBOOK OVEP

PRAKTICKÝ SPRIEVODCA K VZDELÁVANIU O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH

Táto príručka sa má používať spolu s príručkou *Základy vzdelávania o olympijských hodnotách: Športový program* ako súčasť súboru nástrojov OVEP.

Publikované v roku 2023
Vydal Medzinárodný olympijský výbor
Olympijská nadácia pre kultúru a dedičstvo
Lausanne, Švajčiarsko

Obsah OVEP a akékoľvek dielo, prvok alebo materiál sprístupnený alebo distribuovaný v súvislosti s OVEP, vrátane, bez obmedzenia, akýchkoľvek dokumentov, grafiky, obrázkov a videí (ďalej len „materiál OVEP“) je výhradným vlastníctvom a/alebo je sprístupnený Medzinárodným olympijským výborom (ďalej len „MOV“) na nekomerčné, nepropagačné účely a je obmedzený len na redakčné, vzdelávacie, výskumné, analytické, recenzné alebo spravodajské účely (pokiaľ nie je uvedené inak). Materiál OVEP sa nesmie upravovať, meniť a/alebo transformovať, udeľovať sublicencovanie alebo redistribuovať, či už čiastočne alebo ako celok, bez predchádzajúceho písomného súhlasu MOV (alebo uvedeného držiteľa práv). MOV neposkytuje žiadnu záruku a nepreberá žiadnu zodpovednosť za informácie obsiahnuté v materiáli OVEP, ani za ich presnosť ani úplnosť. Pohľady a názory vyjadrené (i) v akomkoľvek materiáli tretej strany, ktorý

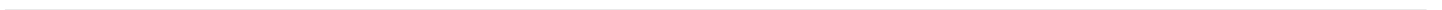
vám je sprístupnený ako súčasť materiálu OVEP, alebo (ii) prostredníctvom akejkoľvek publikácie, webovej stránky alebo inej platformy, prostredníctvom ktorej je vám takýto materiál tretej strany sprístupnený ako časť materiálu OVEP, zodpovedajú iba pohľadu ich autorov a nemusia nevyhnutne odrážať oficiálnu politiku alebo pozíciu MOV. Súhlasíte s tým, že odškodníte, budete brániť a chrániť MOV pred akýmkoľvek druhom škôd vyplývajúcich z vášho použitia alebo zneužitia materiálu OVEP alebo akéhokoľvek porušenia týchto licenčných podmienok z vašej strany. MOV (a v príslušnom rozsahu aj príslušný držiteľ práv) si vyhradzuje právo kedykoľvek a z akéhokoľvek dôvodu odvolať práva udelené na materiály OVEP.

© 2023 - International Olympic Committee - All Rights Reserved

ISBN: 978-92-9149-205-3

Dizajn: TwelfthMan

Titulná ilustrácia: Stephen Cheetham
Úprava kópií a aktualizácia obsahu: Caroline von Alvenslebenová a Roxanne Arthingalová, Olympijská nadácia pre kultúru a dedičstvo, Quai d'Ouchy 1, 1006 Lausanne, Švajčiarsko
Tel +41 (0)21 621 6511 www.olympics.com
Fotografia MOV.

OBSAH

Predslov	6
Olympizmus a hodnotové vzdelávanie	8
Časť 1: Pochopenie prínosov programu OVEP	12
Časť 2: Vytváranie prostredia pre úspešné učenie sa	16
Časť 3: OVEP a vzdelávacie kompetencie 21. storočia	18
Časť 4: Cyklus vyučovania a vzdelávania sa	20
Časť 5: Učebné metódy, ktoré podporujú realizáciu programu OVEP	26
Časť 6: Vyučovanie na základe olympijských vzdelávacích tém (pracovné jednotky)	30
Časť 7: Realizácia pohybových aktivít v rámci programu OVEP	34
Prepájanie aktivít programu OVEP s predmetmi učebných osnov	62
Odporúčaná dodatočná literatúra o pedagogike	64
Slovník pojmov	65
Zdroje a odkazy	72

PREDSLOV

Len málo ľudí na svete sa stáva olympionikmi, ale každý môže využívať prínosy telesnej aktivity. MOV chce riešiť globálnu výzvu zvýšenia miery telesnej nečinnosti, aby stále viac mladých ľudí malo príležitosť stať sa olympionikmi, ale predovšetkým preto, aby si viac detí a mládeže vytvorilo celoživotné návyky pravidelnej pohybovej aktivity pre radosť a zdravotné výhody, ktoré prináša.

Telesná aktivita má mnoho podôb, vrátane, ale nie výlučne, športu, rekreácie, neštruktúrovanej hry, tanca a cvičenia. Nie všetky deti majú pozitívne skúsenosti so športom a pohybovou aktivitou. Chceme to zmeniť. S pozitívnymi prístupmi, ktoré sú viac zamerané na študenta, a vďaka ktorým sú programy pohybových aktivít inkluzívnejšie, bude mať viac detí a mladých ľudí s nimi pozitívne skúsenosti a bude pravdepodobnejšie, že zostanú pohybovo aktívnymi celý život.

Komisia MOV pre olympijskú výchovu uznáva dôležitosť podpory detí a mladých ľudí, aby si osvojili hodnoty a zručnosti, ktoré ich pripraví na život. Tento poradný orgán sa snaží inšpirovať pedagógov k presadzovaniu vzdelávania založeného na olympijských hodnotách a poskytuje strategické smerovanie programov a aktivít MOV súvisiacich s výchovou mládeže prostredníctvom športu.

Tento program je navrhnutý tak, aby umožnil mladým ľuďom akejkol'vek úrovne zručností, a z ktorejkoľvek časti sveta užívať si a učiť sa z pohybovej aktivity, ako aj získať celoživotné sociálne, kognitívne a fyzické kompetencie. Okrem toho je možné tento program upraviť tak, aby sa zamerával na dospelých, ktorí by tiež profitovali z hodnotového vzdelávania a zvýšených príležitostí na telesnú aktivitu.

Sme presvedčení, že je dôležité poskytnúť tento zdroj už teraz, pretože má potenciál pozitívne ovplyvniť nasledujúce globálne vízie, ciele a usmernenia.

Zistite, ako tento zdroj zapadá do kontextu:

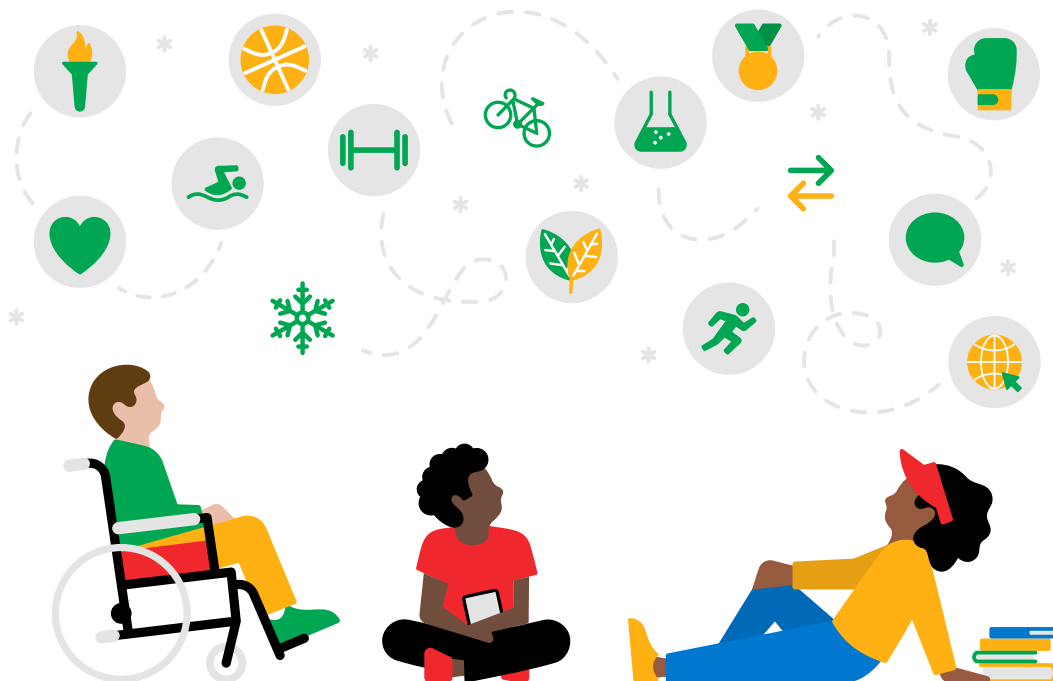
- Filozofie olympizmu;
- Vízie MOV „Budovanie lepšieho sveta prostredníctvom športu“;
- Strategického smerovania Komisie olympijskej výchovy „propagovať olympizmus prostredníctvom vzdelávania, pohybovej aktivity a športu, zapájať jednotlivcov, aby sa stali zodpovednými občanmi nášho sveta“; a
- Príspevku olympijského hnutia k rozvoju globálnej politiky prostredníctvom akčných rámcov, ako sú ciele OSN pre trvalo udržateľný rozvoj a poskytovanie kvalitnej telesnej výchovy.

OLYMPIZMUS A HODNOTOVÉ VZDELÁVANIE

Olympijské hnutie používa na podporu olympizmu tri základné hodnoty: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo. Nie sú to však jediné hodnoty, ktoré jednotlivcom pomáhajú dosiahnuť ich potenciál. Hodnoty ako odhodlanie, odvaha, vytrvalosť a húževnatosť sú prepojené s týmito základnými presvedčeniami a sú tiež bohato zastúpené v tradícii olympijských hier. OVEP je program založený na hodnotách a možno ho použiť nasledovnými spôsobmi:

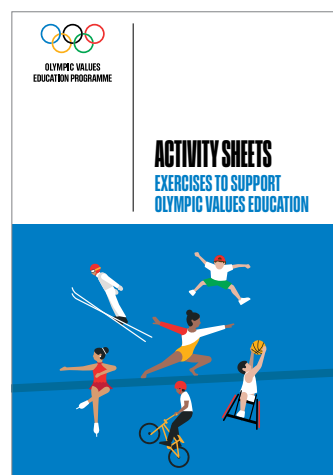
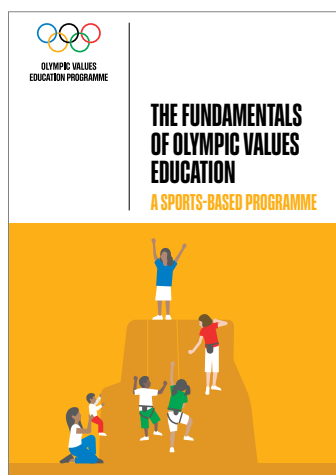
- Umožniť študentom pochopiť tieto hodnoty a pomôcť im ich uplatniť v živote.
- Povzbudzovať študentov, aby sa zapojili do športu a pohybovej aktivity.
- Posilniť ocenenie úsilia v akademických predmetoch.
- Vyzdvihovať pozitívne správanie a budovať zdravé vzťahy medzi mladými ľuďmi a ich komunitou.

Mladí ľudia nemusia byť nevyhnutne zapojení do športu, aby mohli využívať tento materiál, aj keď ich aktívna účasť je žiaducim výsledkom.

PROGRAM VZDELÁVANIA O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH OBSAHUJE TRI ZDROJE:

ZÁKLADY VZDELÁVANIA O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH: ŠPORTOVÝ PROGRAM

Toto je oficiálny základný zdroj informácií a vedomostí v rámci realizácie programu OVEP. Má štyri časti. Prvá časť „Úvod do výučby olympijských hodnôt“ skúma princípy olympizmu a témy olympijskej výchovy. V druhej časti sa rozoberajú kľúčové prvky olympijských hier, od symbolov až po ceremoniály a ich prepojenie s možnosťami hodnotového vzdelávania. Tretia časť pokračuje v tomto duchu a rozoberá, ako sa olympijské hnutie prispôbilo príležitostiam a výzvam, ktorým čelí svet prostredníctvom iniciatív, akými sú olympijské hry mládeže (OHM), poskytovanie príležitosti ženám a uznanie dôležitosti trvalej udržateľnosti v rámci organizácie olympijských hier. Záverečná časť sa zameriava na dôležitosť olympijských vzdelávacích tém a venuje sa súčasným problémom, ktoré sú výzvou pre svetovú mládež.

REALIZÁCIA PLAYBOOK OVEP: PRAKTICKÝ SPRIEVODCA K VZDELÁVANIU O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH

Táto príručka vám pomôže pri realizácii Programu vzdelávania o olympijských hodnotách (OVEP). Definuje vzdelávacie stratégie 21. storočia a kompetencie žiaka, ktoré sa používajú na úspešnú realizáciu programu OVEP. Rozoberá početné pedagogické postupy a príklady praktických spôsobov realizácie programu OVEP.

PRACOVNÉ LISTY: CVIČENIA NA PODPORU VZDELÁVANIA O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH

Každý pracovný list je vytlačiteľný sprievodca súborom praktických vzdelávacích cvičení, ktoré sa zaoberajú olympijskými témami, symbolmi a tradíciami a prezentujú študentom spôsoby, ako sa tento materiál dá uviesť do praxe prostredníctvom kreatívnych a podnetných aktivít. Pracovné listy sú rozlíšené tak, aby zohľadňovali vývinové schopnosti žiakov od ročníkov základných škôl až po vyššie ročníky na stredných školách.

REALIZÁCIA PLAYBOOK OVEP: PRAKTICKÝ SPRIEVODCA K VZDELÁVANIU O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH

OVEP, spolu so sprievodnými zdrojmi nie je len o zakotvení hodnôt spôsobom, akým sa študenti zvyčajne učia, ale je aj o tom pomôcť im zažívať tieto hodnoty na vlastnej skúsenosti.

Tento sprievodca ponúka praktickú podporu pri realizácii programu OVEP pedagógmi. Pojem „pedagógovia“ sa používa v inkluzívnom zmysle a vzťahuje sa na každého, kto je zapojený do úlohy opatrovateľa a/alebo je zodpovedný za prenos vedomostí. Patria sem učitelia, komunitní lídri, pracovníci s mládežou, športoví tréneri a rodičia, ako aj tí, ktorí pracujú v humanitárnych a športových organizáciách, vzdelávacích inštitúciách a mimovládnych organizáciách. Podobne aj učenie a uplatňovanie programu OVEP sa môže odohrávať v mnohých prostrediach: doma, v škole, na športovisku, na bohoslužobnom mieste, v komunitnom centre, na ihrisku atď. Pre stručnosť sa v tomto dokumente používa termín „vzdelávacie centrum“ na opis všetkých takýchto vzdelávacích prostredí.

Tento sprievodca sa zaoberá princípmi poskytovania efektívneho vzdelávania založeného na hodnotách a uvádza príklady, ako plánovať, učiť a hodnotiť výchovu k hodnotám v praxi.

Tento sprievodca je usporiadaný do častí, aby pomohol pedagógom zaviesť a plne implementovať program OVEP. Je však dôležité poznamenať, že tohto sprievodcu nie je potrebné čítať postupne.

KLÚČOVÉ PRINCÍPY TOHTO SPRIEVODCU

- Nemá to byť normatívny dokument, ale skôr zdroj, ktorý umožní posilniť kompetencie pedagóga.
- Efektívne využitie tohto zdroja bude ovplyvnené nielen skúsenosťami a zručnosťami pedagóga, ale aj spôsobom, akým zapadne do jedinečných podmienok vzdelávacieho centra.
- Niektoré vzdelávacie centrá budú mať pôsobivé fyzické a vzdelávacie zdroje, ktoré im umožnia plne implementovať mnohé z navrhovaných aktivít programu OVEP. Iné vzdelávacie centrá môžu mať veľmi obmedzené zdroje. Aktivity a zdroje programu OVEP môžu byť a mali by byť prispôbené takej formou, ktorá umožňuje ich úspešnú implementáciu, pokiaľ tieto zmeny rešpektujú ducha a zámer programu.
- Od väčšiny pedagógov sa vyžaduje, aby sa riadili stanovenými vzdelávacími osnovami; je však dôležité pripomenúť, že aplikácia programu OVEP neznevážuje ani neodporuje hodnotám, ktoré sa učia v rôznych kultúrach.
- Základné hodnoty olympizmu Výnimočnosť, Rešpekt a Priateľstvo majú celosvetový význam a môžu mať silný a transformačný vplyv na životy tých, ktorí ich implementujú.
- Tento sprievodca uznáva, že pedagógovia, ktorí realizujú program OVEP, budú mať širokú škálu zručností a skúseností. Niektorí pedagógovia môžu mať ukončené vysokoškolské vzdelanie, ktorého obsah už zohľadňuje mnohé z navrhovaných pedagogických postupov. Iní pedagógovia možno nemajú za sebou formálne vzdelávanie, ale môžu byť rešpektovanými lídrami vo svojich komunitách. Bez ohľadu na skúsenosti pedagóga je cieľom realizácie obsahu OVEP a jeho navrhovaných vyučovacích postupov sprevádzať a podporovať všetkých odborníkov z praxe, ktorí sú odhodlaní úspešne realizovať program OVEP.

AKO SA MÔŽE POUŽÍVAŤ OBSAH PROGRAMU OVEP

- Poskytovať doplnkový materiál a aktivity k už existujúcim pracovným postupom.
- Inšpirovať vývoj a vznik nových pracovných postupov.
- Ako samostatný postup práce.

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [Teaching Olympism in Schools: Olympic Education as a Focus on Values Education](#), Centre d'Estudis Olímpics, D. Binder, IOC-UAB (accessed August 2022).

ČASŤ 1

POCHOPENIE

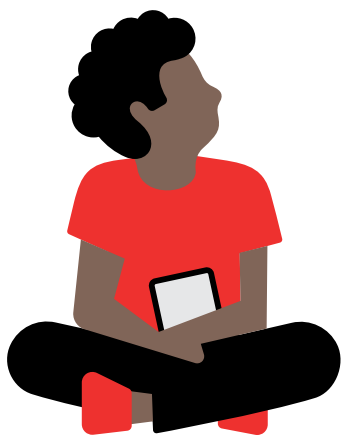
PRÍNOSOV PROGRAMU

OVEP

Príručka Základy vzdelávania o olympijských hodnotách je rozsiahly vzdelávací zdroj plný nápadov, príbehov a aktivít, ktoré môžu pomôcť pri výučbe hodnôt a inšpirovaní mladých ľudí. Má tiež značný potenciál zmeniť životy jednotlivcov a celých spoločností a poskytnúť nádej a príležitosť tým, ktorí si osvoja základné hodnoty olympizmu: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo. Nelson Mandela, bývalý prezident Juhoafrickej republiky, uznal neodmysliteľnú silu a potenciál športu.

„Šport má silu zmeniť svet. Má silu inšpirovať. Má moc zjednocovať ľudí spôsobom, akým to robí máločo. K mládeži sa prihovára jazykom, ktorému rozumujú. Šport môže vytvárať nádej tam, kde kedysi vládlo len zúfalstvo. Pri búraní rasových bariér je mocnejší ako vlády. Smeje sa zoči-voči všetkým typom diskriminácie.“

Nelson Mandela

Je dôležité zdôrazniť, že program OVEP nie je výlučne športový program určený na motiváciu budúcich olympionikov. Thomas Bach, prezident MOV, uviedol:

Organizácia Spojených národov a Medzinárodný olympijský výbor si uvedomujú, koľko toho môže šport urobiť pri riešení širokého spektra ľudských a sociálnych potrieb v oblastiach zdravia, vzdelávania, inklúzie, trvalo udržateľného rozvoja a mieru... Áno, šport môže zmeniť svet, ale nemôže zmeniť svet len sám. Keď vkladáme šport do služieb ľudstva, potrebujeme a chceme mať partnerstvá s ostatnými hráčmi v spoločnosti.“

OVEP spolupracuje s ďalšími partnermi, ako sú školy, komunitné centrá, náboženské komunity a športové organizácie, aby boli facilitátormi tohto programu.

AKÉ SÚ PRÍNOSY PROGRAMU OVEP?

Po realizácii programu OVEP, tento so sebou prináša nezanedbateľné holistické a praktické výhody nielen pre jednotlivca, ale aj pre rodiny a komunity. Tieto spadajú do šiestich širokých kategórií:

- Individuálne
- Emocionálne
- Fyzické
- Sociálne
- Behaviorálne
- Výchovné

INDIVIDUÁLNE PRÍNOSY

Je dobre zdokumentované, že úspešné športové programy môžu ovplyvniť rozvoj hodnôt, charakteru a zmyslu pre fair play športovca. Vedomosti a aktivity programu OVEP sú obzvlášť účinné pri rozvíjaní nielen základných hodnôt olympizmu – Výnimočnosť, Rešpekt a Priateľstvo – ale aj životných hodnôt, akými sú vytrvalosť, odvaha, asertivita, čestnosť, integrita a osobná zodpovednosť. Olympijské hry poskytujú nespočetné množstvo príkladov športovcov, ktorí prekonali nepriazeň osudu, aby dosiahli svoje ciele. Existujú príbehy o športovcoch, ktorí preukázali nesmiernu odvahu v súťažiach, a o iných, ktorí prejavili integritu napriek neúspechom. OVEP čerpá z mnohých z týchto príbehov, aby pomohol inšpirovať ostatných, aby nasledovali tieto dobré príklady. Účast' na programe OVEP tiež poskytuje účastníkom rámec, v ktorom môžu rozvíjať vodcovské schopnosti a potom ich použiť v aktivitách, ktoré budujú ich chápanie olympizmu praktickými spôsobmi.

FYZICKÉ PRÍNOSY

OVEP nemá byť pasívnym programom, kde účastníci iba čítajú a uvažujú o hodnotovom vzdelávaní. Je to program, ktorý povzbudzuje svojich účastníkov, aby boli pohybovo aktívni a sledovali ciele s úmyslom dosiahnuť zdravý život. Tri z tém olympijskej výchovy, o ktorých sa hovorí v príručke Základy vzdelávania o olympijských hodnotách – radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť a rovnováha medzi telom, vôľou a myslou – opisujú príklady športovcov, ktorí zažili celý rad prínosov vyplývajúcich z pohybovo aktívneho života. Praktizovanie športových aktivít umožnilo týmto jednotlivcom získať značné fyziologické výhody, ktoré ich následne poháňali k vyšším výkonom. Tieto výhody nie sú dostupné výhradne vrcholovým športovcom; ale sú k dispozícii každému, kto cvičí opakovane (ako často cvičíte), intenzívne (ako tvrdo cvičíte), vytrvalo (ako dlho cvičíte), špecificky (aký typ cvičení alebo aktivít si vyberáte) a progresívne (zvyšujete nároky na seba?). Zmeny, ktoré športovec dosiahne pri dodržiavaní týchto zásad, môžu zahŕňať: zvýšenie kardiorespiračnej kondície, zlepšenie všeobecných motorických schopností, väčšiu svalovú silu a zvýšenú flexibilitu.

BEHAVIORÁLNE PRÍNOSY

Účast' v programe OVEP môže tiež viesť k zmenám v správaní. Tento prístup založený na hodnotách môže zvýšiť prosociálne správanie účastníka, podporiť účasť na občianskych podujatiach (dobrovoľníctvo atď.), čo zase môže zvýšiť pocit prepojenia človeka s ostatnými. Motivovaním k športovaniu (alebo realizácii iných pohybových aktivít) môže program OVEP pôsobiť ako ochrana proti sociálnym tlakom, ktoré môžu viesť k alkoholizmu, fajčeniu, experimentovaniu s rizikovým správaním atď.

EMOČNÉ PRÍNOSY

Jedným z najčastejšie uvádzaných dôvodov, prečo mladí ľudia končia so športom, je, že ich to prestalo baviť. OVEP je navrhnutý nielen na zdieľanie vedomostí a pomoc pri rozvoji zručností študentov, ale tiež aby bol zábavným natoľko, že podnieti mladých ľudí zotrvať pri športe a profitovať zo všetkého, čo môže ponúknuť. Posilnenie sebaúcty, zníženie stresu a ochrana pred depesiou sa považujú za potenciálne prínosy programu OVEP.

SOCIÁLNE PRÍNOSY

Účasť na programe OVEP môže pomôcť budovať odolnosť a sociálne zručnosti a môže mať hlboký vplyv na život študenta a jeho komunity. Či už ide o zlepšenie občianskej gramotnosti (t.j. rešpektovanie noriem a tradícií pozitívneho sociálneho správania), alebo o preklopenie rozdielov, OVEP má potenciál uplatniť značný vplyv v týchto oblastiach.

Podpora mieru a porozumenia sú kľúčovými prvkami olympizmu (vyjadrené v olympijskej prísaha, olympijskom prímerí atď.). Cieľom programu OVEP je pomáhať podporovať mier, porozumenie a sociálne zmierenie medzi jednotlivcami a komunitami.

OVEP tiež pomáha účastníkom pochopiť dôležitosť sociálneho začlenenia a prijatia; je to výhodné najmä pre tých účastníkov, ktorí už predtým zažili problémy vo svojich sociálnych vzťahoch.

VÝCHOVNÉ PRÍNOSY

Aktivity programu OVEP sú tiež navrhnuté tak, aby stimulovali a obohatili vzdelávacie skúsenosti študentov. Keď sa tento program implementuje účinnými pedagogickými postupmi, môže zlepšiť akademické výsledky, zvýšiť záujem účastníkov o výukové programy a ponúknuť nespočetné množstvo výhod, vrátane zlepšenia funkcií mozgu a celkovej schopnosti učiť sa.

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [Olympism: Ethics and Politics](#), Gresham College, J. Parry, 2012 (accessed August 2022).
- *Sport, Education and Social Policy: The state of the social sciences of sport*, G. Doll-Tepper, K. Koenen & R. Bailey, Routledge 2018.
- *Values and Norms in Sport: Critical Reflections on the Position and Meanings of Sport in Society*, J. Steenbergen, P. De Knop, A. Elling, Meyer & Meyer Sport (UK) Ltd, 2001.
- [Learning Ideas](#), Ministry of Education of New Zealand (accessed August 2022).

ČASŤ 2

VYTVÁRANIE PROSTREDIA PRE ÚSPEŠNÉ UČENIE SA

Pedagóg implementujúci program OVEP rozpozná dôležitosť nasledujúcich prvkov: obsah programu, pedagogika, vzťah medzi pedagógom a študentom, pochopenie potrieb študentov a rozpoznanie príležitostí a výziev vzdelávacieho centra.

OBSAH

Časť 1 príručky Základy vzdelávania o olympijských hodnotách popisuje princípy olympizmu. Potom zdôrazňuje, ako sa základné hodnoty spájajú so vzdelávacími témami, a spája ich s príkladmi olympijskej výchovy po celom svete. Materiál v príručke má schopnosť zostať relevantný po mnoho rokov a nie je ničím, čo sa rýchlo stane neaktuálnym. Každá nová edícia olympijských hier so sebou prináša nových hrdinov a darebákov. Inšpiratívne príbehy športovcov, ktorí prekonalí nepriazeň osudu, sú sprevádzané problémami na zamyslenie, ktoré spochybňujú naše predpoklady o fair play. Princípy olympizmu sa však nikdy nezmenia. Budú pôsobiť ako sprievodca pre pedagógov, ktorí sa snažia obohatiť svojich študentov o pochopenie zložitých problémov, ktoré prevládajú v našich športoch a spoločnosti.

„Motivácia k učeniu sa vo všeobecnosti nie je dôsledkom samotného obsahu, ale skôr toho, že sa učiteľ naučil robiť obsah lákavým.”

Carol Ann Tomlinsonová

PEDAGOGIKA

OVEP uznáva, že efektívnu výučbu možno dosiahnuť mnohými metódami a rešpektuje pedagogické tradície rôznych kultúr. Tento sprievodca tiež uznáva, že títo pedagógovia môžu disponovať širokou škálou zručností a skúseností. Niektorí pedagógovia môžu mať ukončené vysokoškolské vzdelanie, ktorého obsah už zohľadňuje mnohé z navrhovaných pedagogických postupov opísaných v rámci príručky Základy vzdelávania o olympijských hodnotách. Iní pedagógovia možno nemajú za sebou formálne vzdelávanie, ale môžu byť rešpektovanými lídrami vo svojich komunitách. Bez ohľadu na skúsenosti, postavenie alebo kvalifikáciu pedagóga, navrhované vyučovacie stratégie v tejto príručke sú určené na uľahčenie a vytvorenie pozitívneho vzdelávacieho zážitku pre všetkých študentov.

To, čo robí program OVEP príťažlivým pre rôznorodú škálu študentov, je zmes metód hodnotenia, plánovania aktivít a inovatívnych vyučovacích metód. Ťažkosti pri realizácii nastávajú vtedy, keď sa program používa ako pevný súbor pokynov, ktoré treba nekompromisne dodržiavať.

VZŤAHY

Pedagógovia majú vplyvnú úlohu pri rozvoji charakteru svojich žiakov. Olympijskí športovci často uznávajú trénera alebo mentora, niekoho, kto ich nielen naučil zručnostiam pre danú športovú oblasť, ale im tiež pomohol stať sa osobnosťou schopnou byť vodcom vo svojej komunite.

Keď má pedagóg pozitívny a profesionálny vzťah so svojim študentom, vytvorí si pozíciu dôvery a môže študenta inšpirovať, podporovať a viesť ho, keď čelí životným príležitostiam a výzvam. Pocit spojenia, ktorý študent cíti so svojim pedagógom, môže vybudovať obrovskú sebadôveru a zvýšiť jeho pocit vlastnej hodnoty. Vychovávateľ tiež zohráva kľúčovú úlohu pri budovaní pocitu prijatia u všetkých študentov. Pedagóg, ktorý je odsudzujúci, nepriateľský a odmieta svoju profesijnú povinnosť ako pozitívneho vzoru, má však škodlivý vplyv a môže poškodiť zdravý vývoj študentov. Kódexy správania pre športovcov, rodičov a trénerov (vychovávateľov) nájdete v časti 4: „B. Naučiť sa hrať férov“ v príručke Základy vzdelávania o olympijských hodnotách.

"Pre každého jednotlivca je šport možným zdrojom vnútorného zlepšenia."

Baron Pierre de Coubertin

POCHOPENIE POTRIEB ŠTUDENTOV

OVEP je program, ktorý nikdy nemôže byť normatívny; jeho efektívnosť je postavená na premyslenom plánovaní a pragmatickej, nie idealistickej realizácii aktivít. Je teda na pedagógovi, študentoch a vedúcich komunity, aby rozhodli, ktoré vzdelávacie témy a vyučovacie metódy budú najlepšie vyhovovať potrebám účastníkov programu. Je dôležité zdôrazniť, že úspešné skúsenosti účastníkov programu OVEP – či už sú to študenti, pedagógovia alebo širšia komunita – sa umocňujú, keď je tento program realizovaný zábavnou formou. Má to byť zábava!

Všetci pedagógovia budú vedieť, že ich študenti sú vo svojej podstate zvedaví. Hľadajú vedomosti a porozumenie a túžia po výzve. Aby sa zabezpečilo, že táto túžba po učení bude rešpektovaná, pedagóg vyberie aktivity programu OVEP, ktoré zodpovedajú širokému spektru schopností študentov. Učebná metóda „jeden model vhodný pre všetkých“ sa pomaly dostáva do úzadia. Dnešní odborníci chápu potrebu zahrnúť do výuky myšlienky, názory študentov, rôzne štýly vyučovania, ako aj záujmy študentov. Vyučovacie metódy programu OVEP vybrané v tejto príručke ukážu, ako sa vzdelávacie kompetencie 21. storočia dajú využiť na to, aby študenti získali zručnosti, vedomosti a, čo je najdôležitejšie, hodnoty, ktoré ich pripraví na tento rýchlo sa meniaci svet.

Slovo „vzdelávanie“ je odvodené z latinského slova „educare“. V preklade znamená „vytiahnuť“. OVEP je o „vyťahovaní“ a budovaní hodnôt olympizmu – a nie o vnucovaní nepružných štruktúr.

SPOZNÁVANIE PRÍLEŽITOSTÍ A VÝZIEV VZDELÁVACIEHO CENTRA

Efektívne využitie tohto zdroja bude ovplyvnené nielen skúsenosťami a zručnosťami pedagóga, ale aj spôsobom, akým sa tento materiál uplatní v konkrétnom prostredí vzdelávacieho centra. Niektoré vzdelávacie centrá budú mať pôsobivé fyzické a vzdelávacie zdroje, ktoré im umožnia v plnej miere realizovať mnohé z navrhovaných aktivít programu OVEP. Iné vzdelávacie centrá môžu mať obmedzenejšie podmienky, napríklad obmedzený prístup k Wi-Fi alebo zle prispôbené vzdelávacie priestory. Neexistujú jednoduché riešenia obmedzení spôsobených zlými vzdelávacími zariadeniami. Pedagógovia už dlhodobo robia, čo môžu aj v zložitých podmienkach a aj naďalej budú robiť to najlepšie, čo je v ich silách s materiálmi, ktoré majú k dispozícii. Duch a zámer programu OVEP neutrpia chabou kvalitou papiera, nedostatkom výtvarných pomôcok alebo tým, že sa študenti musia deliť o lavice.

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [Olympism Education: Teaching and learning Olympism in a New Zealand secondary physical education programme](#), S. Thorn, University of Canterbury, 2010 (accessed August 2022).

ČASŤ 3

OVEP A VZDELÁVACIE KOMPETENCIE 21. STOROČIA

Existuje mnoho spôsobov, ktoré môžu pedagógovia a študenti použiť pri realizácii programu OVEP. Spôsoby vzdelávania, ako sú navrhnuté na str. 18 príručky Základy vzdelávania o olympijských hodnotách, siahajú od formálnych programov vysokoškolského vzdelávania, z ktorých niektoré ponúka olympijské hnutie, až po integrované medzipredmetové prístupy používané vo vzdelávacích centrách. Ich cieľ, ako aj mnohých ďalších, je rovnaký: poskytnúť účastníkom programu OVEP obohatenú skúsenosť založenú na hodnotách, ktorá dá olympizmu osobný zmysel v ich živote a v živote ich komunity. Táto časť dáva týmto spôsobom vzdelávaciu štruktúru, na ktorej môže byť program OVEP realizovaný v súlade s podmienkami každého pedagóga (typ vzdelávacieho centra, dostupnosť zdrojov atď.). Najskôr je však potrebné uviesť niekoľko základných informácií..

"Vzdelávanie nie je napĺňanie vedra, ale zapalovanie ohňa."

William Butler Yeats

ZMENA VZOROV VO VYUČOVANÍ A VZDELÁVANÍ SA

Existuje mnoho teórií učenia sa a existuje nespočetné množstvo vyučovacích postupov, ktoré majú tieto teórie podporovať. Niektoré z tradičnejších vzdelávacích postupov vyžadujú, aby študenti boli pasívnymi príjemcami informácií. V tomto ohľade je miera učenia sa študenta obmedzená na hĺbku a pochopenie učiteľa – v skratke „naučíš sa to, čo vedia oni“. Tento priamy prístup k učeniu sa sa zameriava na obsah, ktorý je poskytovaný, a odráža preferencie alebo záujmy učiteľa. Príklady priameho vyučovania zahŕňajú prednášky v triede – len sedíte, počúvate a zaznamenávate informácie; a názorné učenie sa – sledujete učiteľa pri vykonávaní činnosti, potom postupujete podľa predpísaných krokov. V tejto metodológii priameho vyučovania je obsah niečím, čo „sa vám deje“, a nie niečím, čo si vyberiete na základe svojich záujmov. **Účinnosť programu OVEP pri použití týchto metód je obmedzená a neodporúča sa.**

Program OVEP bude najúčinnější, keď sa účastníci aktívne zapoja do práce s materiálom a využijú kompetenčné zručnosti 21. storočia, aby preskúmali svoju zvedavosť, otázky a porozumenie.

VZDELÁVACIE KOMPETENCIE 21. STOROČIA

Vzdelávacie vzory pedagogických kompetencií 21. storočia v súčasnosti pretvárajú metódy vzdelávania sa a vyučovania. Dobrá prax vo vzdelávaní sa teraz sústreďuje na personalizáciu učebných osnov, čo zahŕňa utváranie programu zohľadňujúceho záujmy a osobný štýl učenia sa každého študenta. Ku kľúčovým zručnostiam, ktoré podporujú tento prístup, a ktoré sa považujú za nevyhnutné – kľúčové kompetencie – pre študentov pri ich prechode na pracoviská a vstupe do dospelosti, patria:

- Kreativita (invenčné myslenie) – Rozvíjanie spôsobov myslenia, ktoré prinášajú jedinečné riešenia zložitých problémov.
- Riešenie problémov – Analýza výziev a práca (zvyčajne v spolupráci) na hľadani riešení.
- Kritické myslenie – Používanie spôsobov myslenia na pochopenie podstaty zložitých problémov a nájdenie invenčných riešení.
- Spolupráca – Rozvíjanie schopnosti spolupracovať.
- Občianska gramotnosť – Vychádzanie s ostatnými a prispievanie do vlastnej komunity.
- Komunikačné zručnosti – Pochopenie dôležitosti komunikácie (v mnohých formách) pri budovaní charakteru a kultúry.
- Stať sa samoukom – Študenti sú povzbudzovaní k tomu, aby prijali zodpovednosť za svoje vlastné učenie sa (a nekládli celé bremeno priamo na učiteľa).

Je zrejmé, že tieto zručnosti sa budú rozvíjať iba vtedy, ak sa študenti aktívne zapoja do obsahu. Tento prístup k vyučovaniu zameraný na študenta priamo kontrastuje s metódami minulosti zameranými na učiteľa. Študenti sú v súčasnosti vnímaní ako dôležitý zdroj informácií, ktorých skúsenosti môžu byť využité pri formovaní vlastného vzdelávacieho obsahu.

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [Online Educational Resources](#), The Olympic Museum, IOC.
- [Battelle for kids, Partnership for 21st Century Learning](#), website (accessed August 2022).
- [UNESCO](#), United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, website.
- [Sportanddev](#), website, (accessed August 2022).
- [Olympic values and symbols kit](#), web page, International Olympic Committee (IOC), The Olympic Museum (TOM).

ČASŤ 4

CYKLUS VYUČOVANIA A VZDELÁVANIA SA

Táto časť poskytne rámec – cyklus vyučovania a vzdelávania sa – ktorý môžu pedagógovia použiť ako podporu pri realizácii programu OVEP. Pedagógovia sa následne budú môcť naučiť rôzne postupy, ktoré pomáhajú pri realizácii programu OVEP pomocou kompetencií 21. storočia.

Cyklus vyučovania a vzdelávania sa obsahuje tri kľúčové prvky:

- Hodnotenie
- Plánovanie
- Vyučovanie

"Cieľ bez plánu je len želanie"

Antoine de Saint-Exupéry

HODNOTENIE PRED ZAČATÍM

Dobry pedagog nezačne učiť hneď, ako sa dostane na miesto vyučovania. Pri tomto staromódnom prístupe prevládal názor, že ak učíte niečo, čo si myslíte, že je zaujímavé, môžete zaujať zopár študentov, a to je najviac, v čo môžete dúfať. Študenti však očakávajú a zaslúžia si viac. Cyklus vyučovania a vzdelávania sa ponúka štruktúru, ktorá pomáha pedagógom navrhovať hodiny a aktivity, ktoré podporia všetkých študentov. Predbežné hodnotenie je nevyhnutné, pretože pomáha pedagógovi pochopiť učebné profily študentov. Toto predbežné hodnotenie by malo byť uskutočnené z dvoch rôznych hľadísk: z pohľadu pedagóga a z pohľadu študenta (študentov). Otázky/zber údajov z pohľadu pedagóga v rámci hodnotenia pred začiatkom môžu zahŕňať:

- Aký je vek/pohlavie/kultúrne zloženie študentov?
- Aké informácie o hodnotení sú už k dispozícii? Porozprávajte sa s predchádzajúcimi pedagógmi a zistite, ako sa študenti učia, spolupracujú, ako prežívajú ťažkosti atď.
- Prečítajte si vysvedčenia žiakov. Pozrite si príklady prác, ktoré už žiaci dokončili.
- Aké vyučovacie metódy zaujali študentov a inšpirovali ich k tvrdej práci?
- Ako predchádzajúci pedagóg obohatil program alebo ho prispôbil potrebám rôznych študentov?
- Aké sú individuálne silné stránky/vzdelávacie potreby každého študenta?
- Potrebujú pracovať navyše, aby si prehĺbili svoje pochopenie, alebo sú pripravení prejsť na náročnejšie koncepty?
- Otázky/zber údajov z pohľadu študentov v rámci hodnotenia pred začiatkom môžu zahŕňať:
  - Ktoré aspekty programu OVEP nás zaujímajú?
  - Čo už vieme?
  - Čo by sme chceli vedieť?
  - Aké športové zážitky by sme chceli vyskúšať?
  - Akým spôsobom radi vyjadrujeme svoje učenie sa (dráma, písomná práca, umenie atď.)?

Tieto informácie slúžia na poskytnutie informácií o rozhodnutiach pedagóga v ďalšej fáze cyklu vyučovania a vzdelávania sa.

PLÁNOVANIE

Pri výbere vhodného obsahu a plánovaní pútavých aktivít v rámci programu OVEP je vhodné sa držať tzv. zásady UBD (Understanding by Design), čiže metódy učenia sa s porozumením. Pri tejto metóde pedagóg začína proces plánovania tak, že zväzi, aké zručnosti, vedomosti a skúsenosti nadobudnú študenti na konci projektu. „Začať s ohľadom na koniec“ je hlavná myšlienka, ktorá pomôže pedagógovi zvoliť vyučovacie postupy a uľahčí mu rozhodovanie, ako a kedy tieto postupy použiť.

Rovnako ako športovec, ktorý sa pripravuje na vrcholný výkon na olympijských hrách, je program OVEP najúčinnejší, keď je naplánovaný a realizovaný s konkrétnymi cieľmi. Tieto ciele sa môžu pohybovať od krátkodobých – špecifických učebných cieľov vyučovacej hodiny – po strednodobé – ponechanie študentov preskúmať vzdelávaciu tému olympizmu – až po dlhodobý cieľ – implementáciu programu OVEP spôsobom, ktorý buduje hodnoty a opakovane vystavuje študentov témam olympizmu rok čo rok. Pedagógovia zvyčajne začnú s krátkodobými a strednodobými cieľmi a posúdia efektivitu programu a obľúbenosť u študentov.

Plánovanie tempa realizácie programu alebo aktivity (napr. týždeň s olympijskou tematikou verzus hodina každý týždeň počas jedného mesiaca) je dôležité, pretože sa to prelína s ďalšími požiadavkami na vzdelávanie, ktoré je pedagóg povinný splniť.

Dobry pedagog si uvedomuje, že študenti majú veľmi odlišné štýly učenia sa, rôzne záujmy a osobné preferencie, pokiaľ ide o to, ako demonštrujú svoju schopnosť osvojovať si vedomosti. Plánovanie a rešpektovanie týchto rozdielov bude tiež vyžadovať, aby pedagog zväzil nasledovné:

- Prispôsobovanie – Ako vyučovať rovnakú látku, ale výsledky prispôbiť študentovi s rôznymi schopnosťami. Pedagog môže upraviť aspekty vzdelávacieho prostredia alebo použiť iné vybavenie, ale stále bude učiť rovnaký obsah ako pri ostatných študentoch.
- Modifikácie – Ako zmeniť program tak, aby mal študent interaktívny, a pritom autentický vzťah k materiálu. Je potrebné nejaké špeciálne vybavenie alebo konkrétny vyučovací postup na uľahčenie učenia sa študentov? Existujú nejaké špecifické vzdelávacie prostredia, pre ktoré je aktivita najvhodnejšia? Napríklad: Naučia sa študenti pojmy najlepšie prostredníctvom zážitkového vzdelávania vo vonkajšom prostredí alebo v rámci diskusie v malých skupinách?

Údaje z hodnotenia pred začiatkom (t. j. ako sa študenti učia) a proces plánovania (čo ich naučíte) nasmerujú pedagóga ku konkrétnym vyučovacím postupom. Nasledujúca časť obsahuje niekoľko takýchto metód – aj keď to v žiadnom prípade nie je úplný zoznam, pretože pedagogika sa v jednotlivých regiónoch, kultúrach a tradíciách líši.

Predtým, ako sa pozrieme na tieto metódy, je dôležité si uvedomiť, že tieto vyučovacie postupy nemôžu byť účinné, ak sa aplikujú náhodným, nesúrodým spôsobom. Efektívnosť pedagóga sa zvýši, keď sa proces učenia sa opiera o štruktúru, ktorá je dostatočne flexibilná na to, aby zohľadňovala potreby všetkých študentov.

HODNOTENIE VYUČOVANIA Z PREDCHÁDZAJÚCEJ HODINY

Pedagóg sa môže rozhodnúť začať hodinu tým, že zhodnotí, do akej miery študenti pochopili predchádzajúci koncept. Tento krok sa samozrejme preskočí, ak je všetko nové. Jednou z čoraz populárnejších vyučovacích metód je „trieda naruby“. Pri tejto metóde dostanú študenti obsah lekcie vopred. Keď prídu do triedy/vzdelávacieho prostredia, ich úlohou je diskutovať o obsahu, pracovať na zadaniach, ktoré im pomáhajú prehľbovať porozumenie, absolvovať testy alebo skúšať sa alebo požiadať o pomoc pri náročnejších konceptoch.

PREDSTAVENIE NOVÉHO OBSAHU

Pedagóg používa údaje z hodnotenia pred začiatkom na predstavenie zručností a konceptov spôsobom, ktorý zohľadňuje rozmanitosť štýlov učenia a záujmov študentov. Súčasné vyučovacie postupy potláčajú úlohu pedagóga ako „mudrca na javisku“ a zvyšujú schopnosť študenta podeliť sa o svoje vedomosti a skúsenosti. Študenti sú povzbudzovaní, aby prevzali vedúcu úlohu, obohacovali svoje vlastné chápanie a pomáhali ostatným učiť sa.

SPROSTREDKOVANÁ PRAX

Pedagóg preberá rolu sprostredkovateľa učenia sa. V tejto funkcii je študent vedený k tomu, aby preskúmal a prehľbil svoje chápanie materiálu. Pedagóg môže dávať návrhy, ale v konečnom dôsledku si študent rozvíja pocit „osvojenia si“ svojho učenia, a nie memorovania faktov, ktoré učiteľ považuje za dôležité.

SPÄTNÁ VÄZBA

- Model s názvom „GROW“ (vyvinutý Sirom Johnom Whitmoreom) sa často používa na opis prvkov spätnej väzby.
- Cieľ
Učiteľ začne rozhovor so študentom otázkou: „Aký bol váš cieľ v tejto úlohe? Dosiahli ste ho? S akými otázkami/problémami ste sa stretli pri svojej práci/pochopení? Cieľom je, aby si študent rozvíjal sebareflexnú schopnosť.
- Realita
Študenti niekedy nehodnotia presne svoju prácu alebo výkon (preto je potrebná spätná väzba). V tomto prvku sa pedagóg delí so študentom o aspekty práce, ktoré považoval za pozitívne. Pedagóg potom predloží návrhy, ktoré by mohli prispieť k porozumeniu alebo zlepšeniu výkonu. Je dôležité poznamenať, že pochvalné frázy ako „dobrá práca“ alebo „dobro vykonaná práca“ sú niektorými pedagógmi mylne interpretované ako spätná väzba. Takéto frázy, hoci vyslovené s dobrým úmyslom, neprenášajú informácie, ktoré by študentovi umožnili rozpoznať alebo identifikovať silné stránky a oblasti na zlepšenie.
- Možnosti
Pedagóg vyzve študenta alebo sa ho opýta, aby v rámci tejto úlohy preskúmal ďalšie možnosti. „Čo by si mohol urobiť inak? Aké sú možnosti prehĺbenia vášho porozumenia?“
- Vôľa (alebo Cesta vpred)
Tento prvok nabáda študentov, aby sa zamysleli nad tým, ako sa posunú ďalej. Študenti uvažujú o svojom procese učenia sa a snažia sa identifikovať (sami zhodnotiť) oblasti, v ktorých sa môžu zlepšiť.

NEZÁVISLÁ PRAX

Pedagóg povzbudzuje študentov, aby praktizovali a rozvíjali svoje učenie sa mimo kontextu vzdelávacieho prostredia.

PRÍKLADY HODNOTENIA

HODNOTENIE ZAMERANÉ NA VÝKON

Študent predvedie svoju prácu a dostáva spätnú väzbu od pedagógov, rodičov, rovesníkov atď.

Spôsoby predvedenia môžu zahŕňať hry, piesne, básne atď., zatiaľ čo spätná väzba môže byť písomná alebo verbálna.

HODNOTENIE NA ZÁKLADE SKÚŠKY

Pedagóg používa testy (formatívne), kvízy, súhrnné skúšky a testy od rovesníkov, na základe ktorých zisťuje hĺbku porozumenia.

SEBAHODNOTENIE

Študenti uvažujú o svojej práci. Zamýšľajú sa nad svojimi počiatočnými cieľmi a k týmto cieľom priradujú výsledky svojho úsilia. Toto zamyslenie môže byť vyjadrené prostredníctvom napísaných textov, nahratých rozhovorov alebo monológov. Do popredia sa stále viac dostáva prezentácia práce v portfóliách – najmä elektronických.

HODNOTENIE OD ROVESNÍKOV

Študenti požadujú spätnú väzbu od svojich rovesníkov. Jeden z postupov sa nazýva „tri hviezdy a želanie“. V rámci tohto postupu rovesník začína svoju spätnú väzbu tromi veľmi pozitívnymi komentármi o práci, ktorú hodnotí. Potom nasleduje „želanie“ - komentár, ktorý študentovi pomôže ďalej zlepšiť jeho prácu.

HODNOTENIE NA ZÁKLADE KONFERENCIE

Pedagóg zorganizuje stretnutia, na ktorých študenti diskutujú o svojej práci a získavajú spätnú väzbu od zainteresovaných strán. Tieto sa niekedy nazývajú „študentské konferencie“ a sú účinným spôsobom, ako pomôcť študentom vypestovať si hrdosť na svoju prácu, a cítiť spojenie s tými, ktorí im poskytujú spätnú väzbu.

HODNOTENIE NA ZÁKLADE KRITÉRIÍ

Pedagóg vytvára tabuľky, v ktorých sú špecifickým požiadavkám priradené číselné hodnoty. Študent sa tak môže sám ohodnotiť a získať informácie o oblastiach, v ktorých by mal zlepšiť svoju prácu alebo porozumenie.

HODNOTENIE PO SKONČENÍ

Záverečnou časťou cyklu vyučovania a vzdelávania sa je opätovné zhodnotenie, aj keď je namieste uviesť, že hodnotenie sa môže uskutočniť kedykoľvek počas lekcie, preberania určitej témy alebo počas projektu, nielen na konci. Ako to v pedagogike býva, existuje nespočetné množstvo metód, ktoré môže pedagóg použiť na hodnotenie schopnosti učenia sa študentov a zabezpečiť, aby pedagóg používal metódy „skôr ako nástroj rastu, než ako prostriedok na upozorňovanie na chyby“ (Tomlinson, 1999, s. 10).

CYKLUS SA POTOM OPAKUJE

Pedagóg použije údaje z hodnotenia na plánovanie ďalšej hodiny a nasledujúcej lekcie a robí tak s vedomím, že materiál je vybraný a podávaný spôsobom, ktorý predstavuje výzvu a zároveň rešpektuje jedinečné potreby študenta.

HODNOTENIE, MONITOROVANIE A POSUDZOVANIE POHYBOVO AKTÍVNYCH PROGRAMOV OVEP

Hodnotenie sa používa v konkrétnych lekciách za účelom usmernenia rozhodnutí a činnosti inštruktorov, aby čo najlepšie podporili skúsenosti a učenie sa mladých ľudí. Monitorovanie pozostáva z analýz aspoň niekoľkých hodnotení s cieľom identifikovať, čo je potrebné zlepšiť, alebo čo má úspech, aby program neprichádzal o svoje silné stránky. Posudzovanie sa používa po dokončení programu s cieľom zistiť, či bol program účinný, v ktorých oblastiach ho treba zlepšiť, a či boli lektori efektívni.

Plán programu poskytuje návod na realizáciu programu, a to na základe najpresnejších informácií, ktoré má inštruktor pred jeho realizáciou. Keď program prebieha, je možné, že nastanú nepredvídateľné okolnosti alebo reakcie, ktoré môžu spôsobiť komplikácie pri dokončení programu podľa plánu. Napríklad, keď na jedného lektora prípadne príliš vysoký počet študentov a pre tento nepomer program nespĺnil svoje ciele. Lektor bude musieť upraviť program tak, aby zohľadnil potreby účastníkov a dosiahol celkové ciele programu nájdením ďalších inštruktorov a/alebo výukou študentov v podskupinách počas aktivít.

HODNOTENIE A MONITOROVANIE

Hodnotenie je metóda zhromažďovania informácií s cieľom usmerniť ďalšie pokyny.

Lektor, ktorý hodnotí, či sa účastníci učia kľúčové témy programu, použije techniku, aby zistil, aké koncepty bude možno potrebné prehodnotiť alebo naučiť iným spôsobom, alebo akým konceptom mladí rozumejú. Hodnotenie môže byť formálne (napr. písomné odpovede účastníkov o obsahu) alebo neformálne (napr. pozorovanie, ústne odpovede na otázky). Môže byť formatívne/kontinuálne, alebo môže byť súhrnné/jednorazové po získaní skúsenosti.

HODNOTENIE

Nasledujú príklady rôznych typov hodnotenia:

- Vstupné ústrižky/lístky – pýtajte sa otázky účastníkov, pri vstupe a začnite hodinu.
- Výstupné ústrižky/lístky – pýtajte sa otázky účastníkov pri vstupe a gradujte hodinu.
- Nájdi partnera a zdieľaj – požiadajte účastníkov, aby si našli partnera a každý sa podelil o svoju odpoveď na otázku moderátora o tom, čo sa doteraz z programu naučili. Lektori sa môžu prechádzať po miestnosti a počúvať, o čo sa účastníci delia, aby zistil, či pochopili dané koncepty alebo nie.
- Pozorovanie – Moderátor alebo lektor pozoruje zručnosti alebo správanie sa účastníkov a určuje, či sa približujú k dosiahnutiu cieľa programu alebo nie. Na základe tejto spätnej väzby môže moderátor alebo lektor poskytnúť spätnú väzbu, ktorá pomôže mladým ľuďom sa na základe tohto pozorovania zlepšiť.

MONITOROVANIE

Monitorovanie prebieha vtedy, keď si moderátor alebo lektor udrží odstup od jednotlivých sedení a zanalyzuje odpovede v rámci kontinuálneho hodnotenia, aby určil oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť a zistil, čo funguje dobre.

- Monitorovanie má niekoľko cieľov:
- Upraviť priebeh pohybových aktivít programu OVEP tak, aby boli optimalizované na dosiahnutie cieľov a zámerov. Napríklad, ak sa účastníci nezapájajú, monitorovanie poskytne moderátorom a lektorom informáciu o tom, aby sa pokúsili odovzdať obsah prostredníctvom iných vzdelávacích postupov.
- Pomôcť informovať budúcich účastníkov workshopu „Vytrénuj trénera“ o pohybových aktivitách programu OVEP. Napríklad, päť stretnutí možno nestačilo na dosiahnutie plánovaných cieľov, takže v budúcich programoch bude pravdepodobne potrebné umožniť viac stretnutí.
- Zodpovednosť moderátorov a lektorov pri dosahovaní ich cieľov a zámerov. Napríklad, ak je cieľom lekora, aby študenti porozumeli témam programu OVEP na stretnutiach v rámci programu, no počas týchto stretnutí sa lektor daných tém nedrží, stretnutia tým nespĺnia svoje ciele. To im pomôže rozpoznať nedostatky v realizácii ich programu a podniknúť kroky na jeho zlepšenie.

Hodnotiace techniky, ktoré sa zameriavajú na hodnotenie za účelom niečo sa naučiť, prispievajú k dobrej pedagogickej praxi. Nižšie sú uvedené príklady tradičných aj pozitívnych postupov hodnotenia. Pohybovo aktívne programy OVEP si vyžadujú pozitívne hodnotiace postupy.

POSTUPY TRADIČNÉHO HODNOTENIA

Hodnotenie oddelených zručností prebieha v rámci hier, tancov alebo zostáv.

Formálne hodnotenie, ak napríklad písomný test, často zaberá veľa času a skracuje čas na pohybové aktivity.

Hodnotenie zahŕňa písanie a samostatnú prácu.

Hodnotenie zapamätaného alebo toho, čo študent vie alebo dokáže identifikovať.

Zadajte úlohy tak, aby mali mladí ľudia možnosť precvičovať.

POSTUPY POZITÍVNEHO HODNOTENIA

Hodnotenie zručností prebieha v reálnej praxi, napr. pri hrách s malým počtom hráčov, tanečných vystúpeniach alebo gymnastickej zostave.

Hodnotenie je často neformálne a v reálnych situáciách prebieha neustále, takže spätnú väzbu ohľadom ich zručností je možné účastníkom dať priamo počas pohybových aktivít.

Hodnotenie môže zahŕňať písanie a samostatnú prácu, ale aj pozorovanie, diskusiu a pásma skupinových otázok a odpovedí.

Hodnotenie toho, ako možno informácie aplikovať a preniesť ďalej.

Zadajte úlohy tak, aby len niekoľko mladých ľudí malo možnosť precvičovať naraz a zvyšok času pozorovali ostatných.

POSUDZOVANIE

Aby bolo možné určiť účinnosť pohybovo aktívnych programov OVEP, posudzovanie by malo zistiť, či mladí ľudia:

- mali viac príležitostí byť pohybovo aktívni ako pred programom;
- chápu päť olympijských vzdelávacích tém; a
- chápu, ako uplatniť, a či už uplatňujú, päť olympijských vzdelávacích tém do svojho života, a to v rámci programu aj mimo neho.

Pred vypracovaním postupov na hodnotenie programu, zvažte tieto body, ktoré je potrebné uplatniť pri programoch určených pre pohybovo aktívnu mládež.

ÁNO	NIE
Použité posudzovanie programu na stanovenie toho, či program splnil alebo nespĺnil svoje ciele.	Hodnotenie programu nepoužívajte len ako spôsob na pozitívnu prezentáciu programu.
Použité výsledky hodnotenia programu na vykonanie potrebných zmien na zlepšenie.	Neberte výsledky osobne a nestotožňujte sa s myšlienkou, že program nemá budúcnosť, ak hodnotenie ukazuje, že program nespĺnil všetky svoje výsledky.
Oboznámte sa s metódami hodnotenia programu v oblasti pozitívneho rozvoja mládeže (PRM) a zvažte tieto opatrenia v rámci pohybových aktivít OVEP. Všimnite si, že táto časť ponúka príklady na posúdenie.	Nevpracujte hodnotiaci formulár rýchlo a nechajte ho skontrolovať kolegami
Zamyslite sa nad hodnotenou skupinou a urobte všetko potrebné na to, aby mohla hodnotenie dokončiť (napr. nechajte si preložiť hodnotiaci formulár (formuláre), ak je to potrebné).	Nevyberajte si ľudí, ktorí sa zúčastnia hodnotenia neobjektívnym spôsobom alebo s úmyslom dosiahnuť konkrétny výsledok.
Strategicky využívajte údaje z hodnotenia programu na zdôvodnenie alebo podanie návrhu na partnerstvo v oblasti financovania a/alebo realizácie programu.	Neprehliadnite negatívnu alebo kritickú spätnú väzbu pri prezentovaní výsledkov poskytovateľom financovania. Často chcú vedieť, ako sa veci dajú zlepšiť a ako môžu prispieť k zlepšeniu.
Zvažte rôzne zdroje hodnotiacich údajov, vrátane reakcií/spätnej väzby účastníkov, pozorovania lektora a prieskumov medzi účastníkmi alebo formulárov spätnej väzby.	Nezbierajte iba kvantitatívne údaje (čísla). Slová alebo skúsenosti účastníkov, ich príhody alebo príbehy (kvalitatívne údaje) môžu budúcich poskytovateľov financovania alebo partnerov podnietiť, aby sa podieľali na programe.
Ak používate pozorovacie nástroje, vytvorte sekciu, v ktorej môže pozorovateľ slovne opísať kontext pozorovania.	Nezbierajte údaje bez informácií o účastníkoch alebo kontexte, v ktorom sa zúčastňujú na programe. Aj keď informácie by sa mali zhromažďovať bez mien, aby sa zabezpečilo súkromie, iné informácie je potrebné zbierať (napr. vek, počet absolvovaných stretnutí, primárny jazyk, ak sa odlišuje od jazyka, v ktorom bol OVEP realizovaný).
Povedzte účastníkom, na čo budú údaje použité.	Nezverejňujte údaje alebo mená tých, ktorí dokončili hodnotenia bez ich súhlasu.
Podel'te sa o svoje výsledky hodnotenia s účastníkmi.	Nenechajte si údaje pre seba.

ČASŤ 5

UČEBNÉ METÓDY, KTORÉ PODPORUJÚ REALIZÁCIU PROGRAMU OVEP

Ako mnohé študijné odbory, aj metódy vyučovania – pedagogika – majú svoj vlastný žargón a terminológiu. Niektoré pojmy možno ľahko pochopiť, napr. „ciele vzdelávania“ alebo „diskusné skupiny“. Iné termíny, napr. „odlišovanie“, „postupné zdokonaľovanie“ alebo „upevňovanie“, však možno nie sú tak všeobecne rozšírené. Jednou z úloh pedagóga je aplikovať vyučovacie metódy, ktoré podporujú realizáciu programu OVEP bez potreby spoliehať sa na technický jazyk. Pragmatizmus je najefektívnejší, keď sa opiera o jednoduchý jazyk – vyučovanie nemusí byť príliš komplikované, aby bolo efektívne! Táto časť sa zaoberá učebnými metódami, ktoré môžu rozvíjať program OVEP pomocou vzdelávacích kompetencií 21. storočia a iných metód, ktoré vychádzajú z už existujúcich poznatkov a podporujú študenta.

UČEBNÉ METÓDY, VZDELÁVACIE KOMPETENCIE 21. STOROČIA A OVEP

KREATIVITA

Generovanie nových nápadov alebo riešení je dôležitá zručnosť, ktorá je súčasťou programu OVEP.

Dajú sa pritom použiť nasledujúce metódy:

- Riadené kladenie otázok alebo kladenie otvorených otázok – proces môže prebiehať buď individuálne alebo v skupine, pričom povzbudzuje študentov, aby sami objavovali svoje vedomosti a porozumenie. Existuje niekoľko spôsobov, ako to urobiť:
- Riadené kladenie otázok – Učiteľ položí otázku, študenti si potom vyberú postup, a potom oznámia svoje zistenia.
- Kladenie otvorených otázok - Študenti si sami vyberajú otázku, postup a spôsob ako prezentujú svoje zistenia.
- Premýšľaj – prepájaj – prehodnoť – vyjadri – Pedagóg vedie študenta, aby zhodnotil problém a prepojil ho s poznatkami, ktoré už má, následne ho prehodnotil a nakoniec vyjadril, ako ho chápe v novom svetle.
- Divadlo je vnímané ako účinný spôsob, ako podnietiť myšlienky, zdieľať nápady a inšpirovať nové spôsoby, ako sa na problémy pozeráť. V niektorých aktivitách programu OVEP sa divadlo používa na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu a ponúka študentom zábavný spôsob, ako si vytvoriť vzťah k tomuto materiálu.
- Scénka – študenti si naštudujú osobnosti z vybraného olympijského príbehu, a potom ich zahrajú vo forme scény. Potom premýšľajú a diskutujú o otázkach.
- Kritické myslenie – Nejde o individuálnu schopnosť, ale skôr o súbor myšlienkových procesov: analýzu informácií, ich syntézu do nejakého osobného významu a vytváranie úsudku o týchto nových informáciách. Toto je dôležitá zručnosť v rámci programu OVEP, pretože pomáha študentovi rozvíjať ich vlastné porozumenie namiesto toho, aby ho iba pasívne preberali od pedagóga.
- Metakognícia – Pri tejto technike sú študenti povzbudzovaní, aby analyzovali svoj vlastný proces myslenia a pýtali sa: Čo im to hovorí? Prejavuje sa v ich myslení zaujatosť alebo hĺbka? Nabáda ich alebo vyžaduje od nich položiť si ďalšie otázky, aby získali lepšie pochopenie? Táto metóda je najvhodnejšia pre pokročilých mysliteľov, nie pre tých, ktorí sú ešte na úrovni konkrétneho-sekvenčného myslenia (t. j. malé deti).

RIEŠENIE PROBLÉMOV

Ak chceme, aby si študenti rozvíjali svoje vlastné názory o vzdelávaní založenom na hodnotách, musíme im odovzdať zručnosti, ktoré im umožnia premýšľať samostatne. Schopnosť riešiť problémy a jej sprievodná zručnosť, kritické myslenie, tomuto procesu pomôžu.

- Učenie sa pomocou kolotoča – Ide o brainstormingovú aktivitu. Pedagóg položí otázku – môže mať niekoľko častí – a napíše ju na niekoľko listov papiera. Tie sú prilepené na steny. Žiaci rotujú od jedného papiera k druhému. Zvážia otázku na papieri, zamyslia sa, a potom zapíšu svoje odpovede. Potom prejdú k ďalšiemu papieru. Na konci sa papiere zvesia a v odpovediach sa hľadajú vzorce a diskusné body. Táto metóda dokáže aktivovať predchádzajúce vedomosti študenta a podnietiť ho k novým otázkam. Umožňuje aj menej sebavedomým a výrečným členom skupiny prispievať svojimi vlastnými myšlienkami.
- Učenie sa pomocou skladačky – pri tejto metóde sú študenti rozdelení do skupín a zameriavajú sa na rôzne časti jedného problému. Potom sa zhromaždia, podelia sa o svoje nápady a dajú dohromady svoje riešenie problému. Je to účinná metóda na podporu spolupráce. Ak v skladačke vytrča jeden kúsok – rovnako ako pri skladaní puzzle – nepodarí sa to. Časti skladačky musia do seba zapadať.
- Práca od konca – Ide o jedinečnú vyučovaciu stratégiu, pri ktorej študenti začínajú svoju prácu od konca. Študenti potom musia určiť predchádzajúce kroky, ktoré predchádzali dosiahnutiu konečného bodu.
- Štruktúrované kladenie otázok – Učiteľ položí otázku a očakáva konkrétne výstupy z výskumu. Kľúčovým aspektom tohto prístupu je, aby si študenti rozvinuli analytické a reflexívne myslenie.

KRITICKÉ MYSLENIE

Učebné metódy, ktoré rozvíjajú túto zručnosť, zahŕňajú metakogníciu, učenie sa prostredníctvom kolotoča, skladačku, prácu od konca a štruktúrované kladenie otázok. Taktiež:

- Otázka a odpoveď – Táto metóda čerpá zo zručnosti pedagóga klásť otázky, ktoré odhaľujú porozumenie študenta, a potom ho konfrontujú s ďalšími otázkami na základe jeho odpovedí. Tento prístup ponúka študentom príležitosť vyjadriť predpoklady a argumenty, ktoré sú potom podrobené kritickému prístupu zameranému na ich presvedčivosť alebo presnosť.
- Panelová diskusia - Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý skupine ľudí (študentom alebo odborníkom) položí otázky. Formát odpovedí panelu sa môže líšiť. Moderátor môže formulovať problém konkrétnemu členovi panelu alebo položiť rovnaké otázky všetkým členom. Po uplynutí stanoveného času na zodpovedanie otázky (bez prerušenia) môžu ostatní členovia panelu komentovať odpovede.

SPOLUPRÁCA

Ide o proces, pri ktorom sa študent učí zo zručností, vedomostí a skúseností druhých a začleňuje ich do svojho vlastného učebného procesu. Mnohé aktivity z balíka nástrojov programu OVEP využívajú kolaboratívne učebné zručnosti.

- **Zdieľanie v kruhu** – Pri tejto učebnej metóde sa žiaci rozmiestnia do kruhu a dostanú jeden problém, na ktorom majú pracovať. Každý v kruhu premýšľa o probléme – zvyčajne ide o otázku s otvoreným koncom a výzvou. Zapisovateľ potom prepíše odpovede a príspevky každej osoby v kruhu. Po zhromaždení všetkých vstupov zapisovateľ zhrnie odpovede, čo vyústí do ďalšej diskusie.
- **Okrúhly stôl** – Pri tomto postupe pedagóg napíše otázku (alebo niekoľko otázok) na papier. Študenti píšú odpovede alebo navrhujú nápady, a potom papier odovzdajú ďalšiemu členovi skupiny. Je to užitočný spôsob vytvárania nápadov, ale zároveň je to pre pedagóga aj prostriedok na posúdenie úrovne porozumenia skupiny.
- **Panelová diskusia** - Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý skupine ľudí (študentom alebo odborníkom) položí otázky. Formát odpovedí panelu sa môže líšiť. Moderátor môže formulovať problém konkrétnemu členovi panelu alebo položiť rovnaké otázky všetkým členom. Po uplynutí stanoveného času na zodpovedanie otázky (bez prerušenia) môžu ostatní členovia panelu komentovať odpovede.
- **Výučba medzi rovesníkmi** – Výskumy opakovane dokazujú, že ak sa študentom umožní, aby sa učili navzájom, významne to ovplyvní úspešnosť procesu učenia sa študenta aj učiteľa. Obzvlášť účinný je tento postup v prípade študentov, ktorí považujú daný materiál za náročný. Keď majú študenti učiteľa, ktorý k nim prístupuje ako ich rovesník, výrazne im to pomáha pri nadväzovaní vzťahu s materiálom aj so svojimi rovesníkmi.

OBČIANSKA GRAMOTNOSŤ

- Rozvíjanie vodcovských zručností a zmyslu pre občiansku službu (dobrovoľníctvo) uľahčuje implementáciu hodnôt programu OVEP.
- Poskytovanie vzoru - študentov aj pedagógov - je dôležité pri posilňovaní týchto zručností.

KOMUNIKAČNÉ SCHOPNOSTI

Hodnoty programu OVEP možno rozvíjať prostredníctvom mnohých foriem médií. Informačné komunikačné technológie (známe ako IKT) ponúkajú sofistikované nástroje na zdieľanie učenia, komunikáciu správ, spoluprácu, riešenie problémov a tvorbu. Niektoré z týchto nástrojov sú široko používané mladými ľuďmi: Facebook, blogy, vlogy, Prezzi a PowerPoint.

- **Blogy** – Študenti s prístupom na internet môžu písať o svojich skúsenostiach s programom OVEP, a potom ich uverejňovať online. Blog je ako denník alebo zápisník a môže sa v ňom využiť akýkoľvek štýl písania, ktorý podľa vás zodpovedá vášmu účelu. Možno budete chcieť písať presvedčivo, vyjadrovať názory alebo oslavovať úspechy iných. Môže to byť čokoľvek, čo chcete. Niektoré blogy sú písané pre publikum sledovateľov, zatiaľ čo iné môžu byť len pre radosť z osobného vyjadrenia. Na internete je k dispozícii množstvo zdrojov blogov, ktoré možno ľahko nájsť pomocou vyhľadávačov.

Keďže niektorí študenti nemusia mať prístup k týmto nástrojom alebo prístup na internet, môžu sa použiť aj tradičnejšie nástroje komunikácie:

- **Denníky** – Študentom sa odporúča, aby si písali denník o tom, ako prechádzajú jednotlivými aktivitami programu OVEP. Môžu v ňom byť zaznamenané ich myšlienky a sformulované ich nápady na témy, ktoré si vyžadujú diskusiu a názor. Môže sa z nich stať archív študentovho rozvíjajúceho zmyslu pre charakter.
- **Reflexívne denníky** – Používajú sa na zapísanie svojich myšlienok (v priebehu času) k otázke. Napríklad: Pedagóg môže položiť otázku „Môže OVEP zmeniť charakter študenta?“ Keďže sa študent zúčastňuje na aktivitách programu OVEP, bude schopný robiť si zápisy do denníka ako odpoveď na túto otázku.
- **Literárne kruhy** – Toto je skvelý spôsob, ako zhromaždiť nápady študentov o témach OVEP. Študenti sú umiestnení do (alebo si vyberajú) malých skupín. Dostanú text, ktorý si prečítajú, a potom diskutujú o jeho obsahu. Späťne potom môžu informovať väčšiu skupinu o rozhovoroch a názoroch, ktoré boli vyjadrené. Tieto literárne kruhy možno použiť na štúdium kníh, ako aj kratších textov.

SAMOVÝUČBA

- **Vzdelávanie na základe projektov (VNZP)** – Študenti sú vyzývaní, aby si vybrali otázku, ktorá ich bude sprevádzať procesom učenia sa počas trvania zadania alebo projektu. OVEP a VNZP sa k sebe prirodzene hodia, pretože študenti si môžu vybrať jednu alebo viac vzdelávacích tém, a potom preskúmať aspekty zodpovedajúce ich záujmom. Prístup VNZP umožňuje študentom vybrať si, ako budú prezentovať to, čo sa naučili. Študenti skúmajú svoje úvahy o otázke a vyberajú si spôsoby, ktorými by chceli vyjadriť to, čo sa naučili. Nejde o rýchly proces, ale o niečo, čo môže trvať týždne alebo dokonca mesiace. Príkladom otázky v rámci učenia sa na základe projektov s pomocou materiálu OVEP môže byť: „Olympizmus transformuje spoločnosť. Čo to znamená pre vás a vašu komunitu?“
- **Prípadová štúdia** – Študenti sa môžu rozhodnúť pre podrobné preskúmanie konkrétneho aspektu OVEP. Spôsob, ako prezentujú to, čo sa naučili – v súlade s osobným prístupom – by mali rozhodnúť študenti sami.
- **Tabule s možnosťami** – Učiteľ napíše na tabuľu učebné možnosti, ktoré súvisia s cieľom hodiny. Študent si vyberá, ktorá aktivita najlepšie vyhovuje jeho štýlu učenia a aktuálnym záujmom. Študent si tiež môže vybrať, ako chce prezentovať, čo sa naučil.
- **Učebné zastávky** – pedagóg vytvorí sériu stanovišť s aktivitami, ktoré súvisia s témou hodiny. Pedagóg môže študentom dovoliť, aby sami riadili svoj pohyb z jedného stanovišťa na druhé, alebo ich nasmerovať podľa potreby.

UČEBNÉ METÓDY NA ZÍSKAVANIE ALEBO PODPORU EXISTUJÚCICH VEDOMOSTÍ

Postupné zdokonaľovanie

Ide o techniku, pri ktorej pedagóg rozdeľuje úlohu na menšie, lepšie zvládnuteľné časti a podporuje študenta, kým nie je pripravený na zložitejšie časti.

Upevňovanie

Pedagóg použije údaje z hodnotenia pred začatím a určí, či je potrebné, aby študent pracoval na niektorom aspekte zadania. Ak si osvojili koncept, sú pripravení prejsť na niečo náročnejšie.

Ukotvenie

Niektorí študenti dokončia prácu rýchlo. Pedagóg tak môže týmto študentom poskytnúť doplnkový materiál založený na koncepte/ téme výuky, ktoré zadal zvyšku triedy.

VYUČOVANIE PROSTREDNÍCTVOM ÚPRAVY OBSAHU OVEP

Prispôsobovanie

Pedagóg vyučuje rovnaký obsah pre každého študenta a očakáva rovnaké výsledky, ale študentom s rôznymi schopnosťami musí dať viac času, príp. iné vybavenie, aby im umožnil predviesť, to čo sa naučia.

Modifikácie

Pedagóg upraví obsah tak, aby študent mohol pracovať s materiálom spôsobom, ktorý rešpektuje jeho schopnosti.

PRISPÔSOBENIE TEMP A UČENIA SA

Niektorí študenti sú motivovaní k tomu, aby produkovali kvalitnú prácu, keď dostanú konkrétny časový harmonogram. U iných študentov to vyvolá úzkosť a brzdí ich schopnosť učiť sa. V snahe podporiť rôznorodosť spôsobov učenia sa je možné použiť vyučovacie metódy, ktoré upravujú tempo (variabilné, regulované samotným študentom, zrýchlené, spomalené atď.).

ORGANIZÁCIA ŠTUDENTOV

Svojich študentov môžete zorganizovať rôznymi spôsobmi:

- Zoskupovanie nadaných detí, aby si mohli spoločne prehľbovať vedomosti.
- Výskumy dokazujú, že zmiešané skupiny študentov s rôznymi štýlmi učenia a rôznymi potrebami sú prínosom pre všetkých študentov.
- Náhodné zoskupovanie bráni vytváraniu uzavretých skupín vo vzdelávacom prostredí.
- Behaviorálne zoskupovanie – Organizovanie študentov spôsobom, ktorý umožňuje tým, ktorí sú hanbliví alebo menej výreční, dostať príležitosť podeliť sa o svoje nápady (a nenechať sa zastrašiť výrečnejšími jednotlivcami).

UČENIE SA V PRAXI

Konstruktivizmus

Ide o metódu – formulovanú starogréckym filozofom Aristotelom – ktorá verí, že študenti sa spájajú hlbším a zmysluplnejším spôsobom, keď sa materiálom budú zaoberať aktívne, a nie iba pasívne sedieť a prijímať fakty. Aktivity navrhované v rámci programu OVEP umožňujú študentom naučiť sa niečo o olympizme prakticky a nie iba počúvaním informácií.

UČENIE SA PROSTREDNÍCTVOM OTÁZOK

Môže to byť buď individuálny, alebo kolaboratívny proces, ktorý podnecuje študentov, aby sami objavovali vedomosti a porozumenie. To sa dá dosiahnuť niekoľkými spôsobmi:

- **Riadené kladenie otázok**
Učiteľ položí otázku, a študenti si potom vyberú postupy, ktorými preskúmajú, a potom prezentujú svoje zistenia.
- **Štruktúrované kladenie otázok**
Učiteľ zadáva otázku a očakáva konkrétne výsledky výskumu. Kľúčovým aspektom tohto prístupu je, aby si študenti rozvinuli analytické a reflexívne myslenie.
- **Kladenie otvorených otázok**
Študenti si volia vlastnú otázku a spôsoby výskumu a prezentácie svojich výsledkov a zistení.
- **Sokratovské kladenie otázok**
Tento staroveký postup, inšpirovaný učením gréckeho filozofa Sokrata, vedie pedagóg, ktorý vyzýva študentov, aby spochybňovali svoje chápanie a obhajovali svoje názory.

ÚSTNE VYUČOVACIE METÓDY

Niektoré kultúry používajú na výučbu študentov ústne metódy vzdelávania. Príkladom takýchto metód je rozprávanie príbehov, používanie analógií a sokratovské otázky (kladenie otázok na preskúmanie hlbšieho porozumenia danej témy).

DIDAKTICKÉ METÓDY

Existujú kultúry, kde sa študenti najlepšie učia tak, že dostávajú pevne stanovené pokyny – čo znamená, že štát diktuje, čo sa budete učiť. Študenti zvyčajne dostávajú informácie od lektora a otázky sa môžu pýtať len v presne stanovených medziach.

ČASŤ 6

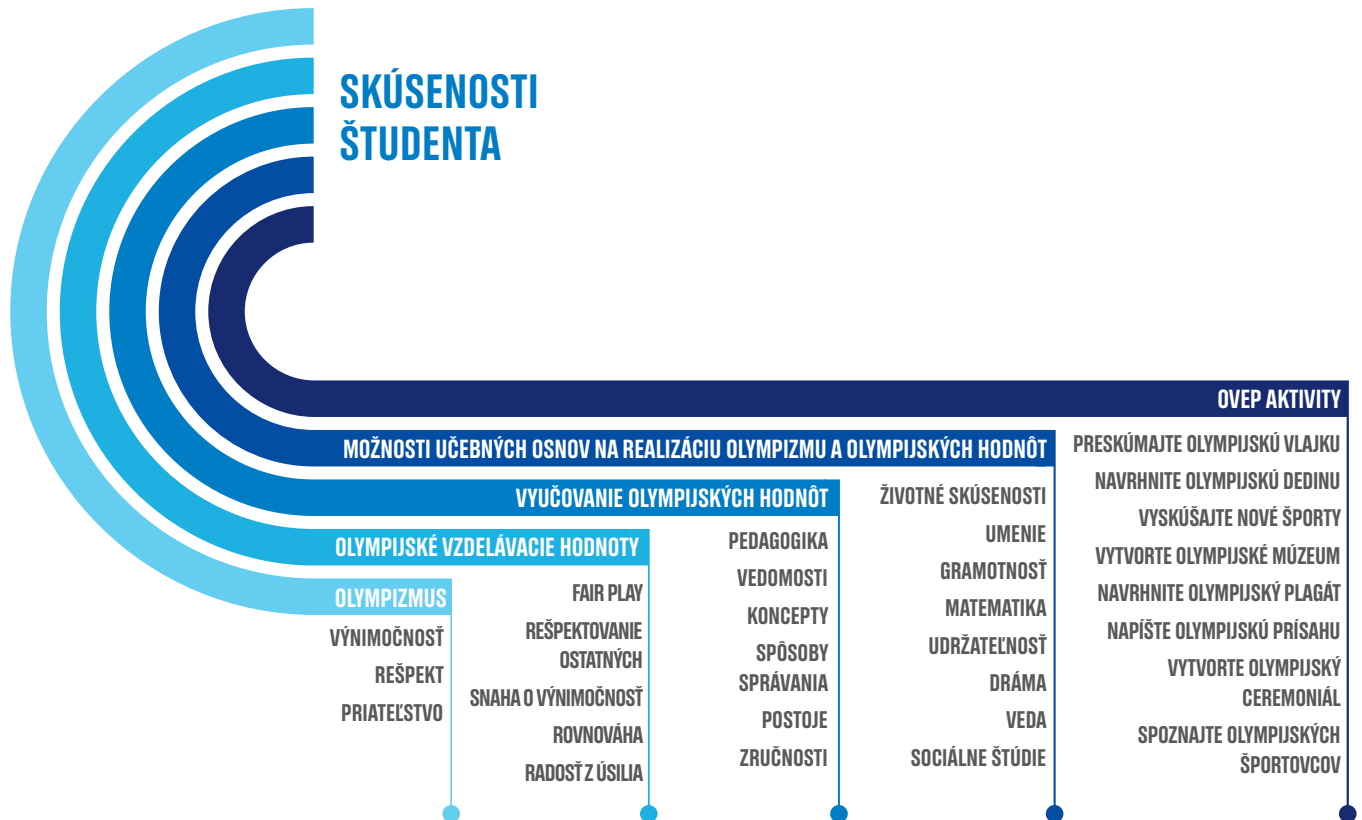
VYUČOVANIE NA ZÁKLADE OLYMPIJSKÝCH VZDELÁVACÍCH TÉM (PRACOVNÉ JEDNOTKY)

Príručka Základy vzdelávania o olympijských hodnotách poskytuje materiál na pýtanie sa, diskusiu, úvahu a aktivitu. Realizácia jeho obsahu tak, aby bol zosúladený so vzdelávacími cieľmi programu OVEP, sa dá dosiahnuť použitím týchto materiálov nasledujúcimi spôsobmi:

- Zdroje programu OVEP sa používajú ako samostatné aktivity.
- Zdroje programu OVEP sa kombinujú s inými vzdelávacími projektmi.
- Zdroje programu OVEP sa plne zakomponujú do učebných osnov, ale používajú sa len určitú dobu (napr. počas olympijských hier).
- Program OVEP sa realizuje ako pracovná schéma prostredníctvom vzdelávania na základe projektov.
- Aktivity programu OVEP sa realizujú podľa tematických oblastí.
- Aktivity programu OVEP sú realizované s využitím olympijských vzdelávacích tém.

REALIZÁCIA PROGRAMU OVEP

ZDROJE PROGRAMU OVEP SA POUŽÍVAJÚ AKO SAMOSTATNÁ AKTIVITA

Pedagóg môže mať na program OVEP len malé množstvo času alebo obmedzené zdroje. Mohol by si teda vybrať aktivity, ktoré zodpovedajú týmto obmedzeniam a učiť ich spôsobom, ktorý mu stále umožní dosiahnuť želané výsledky – napr. inšpirovať študentov, aby prijali hodnoty olympizmu. Triedny učiteľ by mohol požiadať študentov, aby sa zamysleli nad nejakou otázkou, a potom si z pracovných listov vybral aktivitu, ktorá im umožní túto prácu hlbšie preskúmať.

Vyberte si spôsob, ako vyjadriť svoje myšlienky a to, čo ste sa naučili pri tejto otázke. Je zrejmé, že takýto prístup sa hodí aj na oveľa hlbšie skúmanie pomocou viacerých činností.

Príklad: Pedagóg vyučuje kurz životných zručností a chce, aby študenti zväžili spôsoby, akými môžu šport a olympijské hry podporiť medzinárodný mier a spoluprácu. Pedagóg mohol použiť otázky položené na strane 49 príručky Základy vzdelávania o olympijských hodnotách – Jazyk mieru – na vyprovokovanie rozhovoru a rozvíjanie myšlienok študentov o tejto problematike.

Príručka Základy vzdelávania o olympijských hodnotách sa v tomto príklade používa ako zdroj, ktorý má podporiť konkrétnu tému či učebnú príležitosť namiesto toho, aby sa použila ako kompletný program.

ZDROJE OVEP SA KOMBINUJÚ S ĎALŠÍMI VZDELÁVACÍMI PROJEKTMI ČI KURZAMI

Pedagóg sa môže rozhodnúť začleniť vybraný materiál na doplnenie existujúceho projektu alebo práce.

Príklad: V mnohých vzdelávacích prostrediach sa vyučujú „životné zručnosti“ a táto lekcia zahŕňa oblasti, ktoré študenti okrem iného zažívajú pri rozvoji zdravia, sexuality, priateľstiev, sociálnych zručností, výbere životného štýlu a rozhodovacích schopností. Témy olympijskej výchovy jasne súvisia s mnohými aspektmi takéhoto výukového programu. Pedagog zodpovedný za výučbu týchto životných zručností by si mohol vybrať aktivity z programu OVEP na zlepšenie svojho vlastného programu.

ZDROJE OVEP SÚ SELEKTÍVNE ZAČLENENÉ DO UČEBNÝCH OSNOV

Vzdelávacie prostredia, ako sú školy, musia poskytovať svoje vzdelanie v rámci mnohých predmetov: gramotnosť, matematika, veda, história, umenie atď. Realizácia obsiahlych osnov je preto náročná. Stále však existujú príležitosti na realizáciu programu OVEP. Príklady:

- programy športového vodcovstva;
- kurzy životných zručností;
- hodiny telesnej výchovy;
- triedna hodina (t. j. hodina, na ktorej sa nevyučuje žiadny konkrétny predmet);
- mimoškolské kluby (t. j. „olympijský klub“ založený v rámci programu OVEP).

Mnohé z aktivít poskytujú pedagógom príležitosti, aby prostredníctvom programu OVEP nadviazali na skúsenosti študentov v rámci konkrétnych predmetov. OVEP sa uplatňuje selektívne, keď sa tento program používa len na určité obdobie (napr. počas olympijských hier).

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [Moving Together: Promoting psychosocial well-being through sport and physical activity](#), ICSSPE, Reference Centre for Psychosocial Support of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, Swiss Academy for Development & Technical University of Munich, PDF, 2014 (accessed August 2022).

OVEP SA REALIZUJE AKO PRACOVNÁ SCHÉMA S VYUŽITÍM VZDELÁVANIA NA ZÁKLADE PROJEKTOV (VNZP)

OVEP je najefektívnejší vtedy, keď sa realizuje dlhodobou, so zručnosťami, vedomosťami a skúsenosťami, ktoré sa z roka na rok prehĺbujú. Jedným z možných prístupov je, že pedagóg navrhne učebnú jednotku okolo olympijských vzdelávacích tém a použije zdroje OVEP na výber aktivít. Vyučovanie tohto materiálu na kurzoch/v triedach, ktoré sú štruktúrované do rozvrhu učebných osnov, zaväzuje pedagóga, aby ho plne realizoval, čo je v protiklade so situáciou, keď sa považuje za niečo navyše, čo sa má vtesnať do učebných osnov.

Ďalšou praktickou vyučovacou metódou na realizáciu programu OVEP je využitie vzdelávania na základe projektov (VNZP). Študenti si vyberú otázku s otvoreným koncom, ktorá vyžaduje hlbšie zamyslenie sa nad témou. Keď popremýšľajú nad „navádzajúcou otázkou“, každý študent si potom môže vybrať aspekt, ktorý ho obzvlášť zaujíma a motivuje, aby danú tému ešte podrobnejšie preskúmal. Vďaka tomuto prístupu je možné projekt účinne prispôbiť individuálnym potrebám študentov s odlišnými štýlmi učenia, záujmami a schopnosťami.

Príklad VNZP pre študentov na základných školách (9 – 12 rokov): „Ako politika ovplyvňuje olympijské hry? Pedagóg by si pomocou prístupu kladenia otázok vyžiadal odpovede študentov, ktoré by viedli k doplňujúcim otázkam, ktoré by generovali ďalšie študentské otázky a odpovede: „Mali by krajiny niekedy použiť bojkot olympijských hier ako prostriedok na politické vyhlásenie? Ako olympijské hnutie reagovalo na ideologické nezhody? Ako politické rozhodnutia ovplyvnili udeľovanie práva organizácie hier? Ako politické očakávania ovplyvnili výkony na olympijských hrách? Pomocou týchto otázok a sprievodných myšlienok študentov môže pedagóg so študentmi zvoliť aktivity OVEP, ktoré im pomôžu ďalej skúmať ich záujmy a prezentovanie toho, čo sa naučili.“

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- [International Council of Sport Science and Physical Education, Scientific Resources](#), ICSSPE, website (accessed August 2022).
- [Game for Life, Sport Singapore](#), website (accessed August 2022).

ČASŤ 7

REALIZÁCIA POHYBOVÝCH AKTIVÍT V RÁMCI PROGRAMU OVEP

Vzdelávanie a telesná aktivita sú účinnými spôsobmi, ako podnietiť deti a mládež k napĺňaniu ich potenciálu. Programy s pohybovými aktivitami, ktoré sú realizované osvedčenými vzdelávacími postupmi, uľahčujú sociálny, emocionálny a kognitívny rozvoj detí a mládeže, podporujú ich akademické výsledky, posilňujú sebaúctu a umožňujú integrovaný rozvoj mysle a tela.^{1, 2, 3}

Pozývame vás, aby ste sa vydali na túto cestu vzdelávania a zapálili celosvetovú pochodň pohybovo aktívneho vzdelávania založeného na olympijských hodnotách!

BEZPEČNOSŤ

Aby sa jednotlivci cítili vítaní a pohodlne, je dôležité, aby sa cítili bezpečne – fyzicky aj emocionálne. Nižšie je uvedených niekoľko tipov na poskytnutie fyzicky a emocionálne bezpečného prostredia pre účastníkov pohybových aktivít v rámci programu OVEP.

TIP NA BEZPEČNOSŤ	AKO REALIZOVAŤ TIP NA BEZPEČNOSŤ
<p>Plán na zabezpečenie pohodlia účastníkov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oboznámte účastníkov s tým, kde sa nachádzajú toalety. • Informujte účastníkov o konkrétnych prestávkach na občerstvenie. • Požiadajte účastníkov, aby počas aktívnych sedení počúvali svoje telo a nenúťte ich, aby boli pohybovo aktívni v prípade, že majú zranenie, o ktorom neviete. • Používajte frázu „Pozývam vás, aby ste...“, aby sa cítili vítaní, keď sa zapájajú do aktivít, ale zároveň neboli vystresovaní alebo ohrození. • Vyzvite ich, aby sa postavili alebo sa natiahli alebo si urobili prestávku, kedykoľvek je to potrebné.
<p>Plán na zabezpečenie pocitu fyzického bezpečia účastníkov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Moderujte alebo usmerňujte otočení chrbtom k stene. • Moderujte alebo usmerňujte tak, aby ste pritom nestrácali očný kontakt s účastníkmi. • Identifikujte prirodzené alebo iné prekážky v učebnej miestnosti, aby sa im účastníci mohli vyhnúť. • Dodržiavajte miestne zásady súvisiace s údržbou zariadení a vybavenia a normami. • Vyzvite účastníkov, aby logicky zhodnotili možné nebezpečenstvo a svojimi rozhodnutiami minimalizovali prípadné riziká. • Pomocou opisných výrazov alebo pomocou značiek vytýčte hranice, napr. čiarami na zemi, kužeľmi atď. • Používajte metódu vyučovania s priamymi príkazmi (lektor hovorí, účastníci počúvajú), keď sa venujete aktivitám so zvýšenou mierou rizika, ako je napr. lukostreľba alebo gymnastika, aby ste stanovili pravidlá bezpečnosti. • Zabezpečte, aby boli rizikové faktory a nebezpečenstvá výukového prostredia minimalizované a plánované tak, ako keby boli súčasťou akéhokoľvek protokolu manažmentu rizík (napr. ochrana pred slnkom, dehydratácia, hypotermia, alergie na hmyz).
<p>Plán na zabezpečenie emocionálneho bezpečia účastníkov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Používajte radšej rodovo inkluzívne výrazy ako „priatelia“ alebo „všetci“ než „chlapi“. • Zabezpečte, aby boli rešpektované práva a slobody definované v Olympijskej charte (napr. rasa, náboženstvo, sexuálna orientácia). • Povzbudzujte účastníkov, aby sa v prípade nejasností nebáli opýtať. • Vychádzajte v ústrety jednotlivcom so zdravotným postihnutím a oslovte členov komunity, aby ste pomohli uspokojiť ich potreby. • Vyzvite účastníkov, aby komunikovali o akýchkoľvek problémoch, ktoré môžu nastať počas školenia, a podporte ich pri hľadaní riešenia.

POHYBOVO AKTÍVNE UČENIE SA

Telesná výchova a programy pohybových aktivít majú potenciál výrazne prispieť nielen k rozvoju základných pohybových zručností a fyzických kompetencií, ale aj k rozvoju sociálnych zručností a správania, sebaúcty, ako aj akademického a kognitívneho rozvoja.⁴

Výskumy dokazujú, že existuje silné prepojenie medzi účasťou mládeže na pohybových aktivitách a pozitívnymi behaviorálnymi a psychosociálnymi kompetenciami.⁵

Prostredníctvom telesnej aktivity sa deti a mládež naučia alebo získajú:

- rešpekt voči telu – vlastnému i cudziemu;
- integrovaný rozvoj mysle a tela;
- sebadôveru a sebavedomie;
- sociálny a kognitívny rozvoj a akademické úspechy.

Tým, že telesná výchova môže významne prispieť vo všetkých aspektoch vzdelávania detí a mladých ľudí, stále viac rastie podpora vzdelávacích postupov zameraných na „vzdelávanie prostredníctvom pohybu“, čo je v protiklade len so „vzdelávaním pohybu“.⁶ Uvedomenie si úlohy, ktorú zohráva pohybová aktivita pri celistvom vzdelávaní dieťaťa, je v súlade s olympijským zmýšľaním založenom na harmónii a rovnováhe medzi telom, vôľou a myslou.

POZITÍVNY ROZVOJ MLÁDEŽE (PRM) A PROGRAMOVANIE POHYBOVÝCH AKTIVÍT

Proces, v rámci ktorého mladí ľudia získavajú kompetencie prechádzať obdobím dospievania zdravým spôsobom, je známy ako pozitívny rozvoj mládeže (PRM).⁷

Cieľom prístupu PRM je podporovať fyzické a duševné zdravie, ako aj kognitívny, psychologický, emocionálny a sociálny rozvoj mládeže. Prístupy zamerané na účastníkov, ktoré aktívne zapájajú študentov počas vzdelávacieho procesu, sú najvhodnejšie na podporu PRM. Programy, ktoré sú navrhnuté tak, aby zabezpečili pozitívny rozvoj mládeže, sa zameriavajú na rozvoj ich kompetencií, sebadôvery, spojenia, charakteru a starostlivosti/súcití.⁸

Prostredie PRM, v ktorom má každý účastník príležitosť byť úspešný, možno vytvoriť tak, že zážitok z pohybovej aktivity bude inkluzívny, vývojovo primeraný a rešpektujúci všetkých jednotlivcov a ich schopnosti.

REALIZÁCIA PROGRAMOV POHYBOVÝCH AKTIVÍT ZAMERANÝCH NA POZITÍVNY ROZVOJ MLÁDEŽE

Šport nás nenaučí zázračne všetky životné lekcie.⁹ V skutočnosti šport a iné formy telesnej aktivity môžu znížiť záujem o ne, ak majú s nimi účastníci príliš veľa negatívnych skúseností.

Mnoho detí v našej komunite má rozdielne fyzické a kognitívne predispozície, preto je dôležité vytvoriť inkluzívny program, ktorý zabezpečí primeraný prístup a účasť všetkým zástupcom mládeže. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú odporúčania pre lektorov realizujúcich pohybové aktivity v rámci programu OVEP, aby pomohli mladým ľuďom získať optimálne skúsenosti s pohybovými aktivitami.

ÁNO	NIE
Cielene plánovať a realizovať obsah pozitívneho rozvoja mládeže v rámci každej pohybovej aktivity.	Nepredpokladajte, že pozitívny rozvoj mládeže sa udeje automaticky prostredníctvom pohybových aktivít.
Podporujte tímovú prácu a komunitné myslenie v rámci pracovnej skupiny.	Nestavajte mladých ľudí proti sebe a nezavádzajte praktiky, ako napríklad, že porazení musia upratať vybavenie alebo vykonať ďalšiu telesnú aktivitu ako trest za prehru.
Vyzvite mladých ľudí, aby sa podelili o to, čo sa im páči alebo nepáči, aby sa ich spätná väzba mohla použiť na plánovanie stretnutí a aktivít.	Nepokúšajte sa opakovane urobiť aktivitu zábavnou, ak účastníci neustále tvrdia, že ich to nebaví.
Nastavte úlohy tak, aby sa mladí ľudia sústredili na podanie čo najlepšieho výkonu, na svoje zlepšovanie sa alebo zvládnutie úlohy.	Nenastavujte úlohy tak, aby to viedlo len k súťaženiu pár účastníkov o to, kto bude najrychlejší, pretože to často brzdí proces alebo kvalitu pohybu.
Nastavte úlohy tak, aby mali účastníci možnosť si ich precvičiť.	Nenastavujte úlohy tak, aby len niekoľko účastníkov malo možnosť si ich precvičiť naraz a po zvyšok času sledovali ostatných.

DOBRA PEDAGOGICKA PRAX V RAMCI VYUKY PROSTREDNICTVOM POHYBOVYCH AKTIVIT

Učenie sa prostredníctvom pohybovej aktivity je prístup, kde aktivita slúži ako prostriedok na výučbu obsahu. V rámci pohybových aktivít programu OVEP je pohyb prostriedkom na výučbu piatich olympijských vzdelávacích tém. Aplikovaním dobrých pedagogických postupov na využitie pohybových aktivít v programe OVEP môžu mladí ľudia s väčšou pravdepodobnosťou nadobudnúť skúsenosť s pohybom v príjemnom, inkluzívnom a radostnom prostredí, a zároveň sa niečo naučiť o piatich olympijských vzdelávacích témach a o tom, ako uplatňovať olympijské hodnoty počas svojho života.

Pohybová aktivita môže nielen poskytnúť inkluzívne a radostné prostredie pre mladých ľudí, aby sa niečo naučili o piatich olympijských vzdelávacích témach, ale môže mať aj hlboký a pozitívny vplyv na deti a mládež, ako je:

- **Zdravý telesný vývoj**
podporou vzorcov fyzicky aktívneho správania a rozvíjaním zručností pre dlhodobé zapájanie sa do pohybových aktivít.
- **Sociálny vývoj**
prostredníctvom príležitostí tráviť čas s rovesníkmi a byť súčasťou skupiny.
- **Emocionálna pohoda**
prostredníctvom zníženia stresu, úzkosti a depresie, ktoré môžu byť výsledkom pravidelnej telesnej aktivity.

Preto realizácia programu OVEP s využitím pohybových aktivít, ako prejav dobrých pedagogických postupov, predstavuje strategický spôsob, akým je možné podporiť zdravý rozvoj mládeže prostredníctvom hodnotového vzdelávania.

Vašou úlohou ako pedagógov je podporovať sociálny, fyzický a emocionálny rozvoj detí a mládeže vytváraním programov a aktivít, ktoré podporujú ich pozitívne skúsenosti so športom a aktívnym pohybom. Preto je dôležité, aby pohybová aktivita používaná ako výukový prostriedok v rámci hodnotového vzdelávania zohľadňovala osvedčené postupy. Keď jednotlivci zažívajú vylúčenie, sociálnu izoláciu a nespravodlivosť v športe alebo iných formách pohybovej aktivity, vyvoláva to u nich negatívny pocit z pohybu. Tieto druhy skúseností znižujú pravdepodobnosť, že sa deti a mladí ľudia budú zapájať do takýchto aktivít a rozvíjať si celoživotné pohybovo aktívne správanie.

Na to, aby ste uplatnili dobré pedagogické postupy pri aplikácii pohybových aktivít v rámci programu OVEP, musíte pochopiť a byť schopní aplikovať vyučovacie postupy zohľadňujúce pozitívne a inkluzívne plánovanie pohybových aktivít. Na konci tejto časti budete vedieť, ako na to!

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O VZDELÁVANÍ

MOSSTONOVE ŠTÝLY VYUČOVANIA A TELESNE AKTÍVNE UČENIE SA

Každý sa učí rôznymi spôsobmi. Ak chcete byť efektívnym lektorom telesných aktivít, je dôležité pochopiť a aplikovať celý rad vyučovacích štýlov. V 60-tych rokoch minulého storočia učiteľ telesnej výchovy Muska Mosston vyvinul spektrum vyučovacích prístupov, ktoré poukazujú na to, ako rôzne vyučovacie štýly, spôsoby učenia sa poskytujú žiakovi rôzne skúsenosti, od zamerania na učiteľa až po zameranie na žiaka.

Spektrum ukazuje variácie vo vyučovacom štýle v závislosti od toho, kto robí rozhodnutia počas aktivity. Ak učiteľ robí rozhodnutia, vyučovací štýl je na konci spektra zameraný na učiteľa a ak sa rozhoduje žiak, učebný štýl je na konci spektra zameraný na žiaka.

Lektori využívajúci pohybové aktivity môžu použiť toto spektrum na pochopenie rozsahu vyučovacích štýlov a toho, ktoré najlepšie fungujú na základe študentov a aktivity, ktorú budú učiť. Mosstonove štýly vyučovania možno použiť v triede aj v rámci iných prostredí, kde prebieha pohybová aktivita.

Používanie rôznych vyučovacích štýlov v rámci programu je najefektívnejším spôsobom, ako osloviť všetkých študentov.

Príkazový/priamy vyučovací štýl je pre študentov zriedka vhodný, pretože je príliš zameraný na učiteľa; môže to však byť dôležitý štýl na vytvorenie fyzicky bezpečného prostredia. Napríklad, ak sa mladí ľudia učia o témach OVEP prostredníctvom lukostreľby, je pravdepodobne najlepšie vysvetliť bezpečnostné opatrenia príkazovým/priamym štýlom. Keď sú splnené dôležité bezpečnostné podmienky, lektor môže uplatniť štýl samovýuky, ako je recipročný štýl alebo štýl samokontroly, kde si účastníci už sami určujú, ako aktivitu lukostreľby realizovať, pričom zohľadňujú tak bezpečnosť, ako aj zručnosti a taktiku.

Je dôležité poznamenať, že štýly výučby zamerané na študenta zapájajú študentov viac ako štýly výučby, ktoré sa približujú príkazovému/priamemu štýlu v Mosstonovom spektre.

ZHRNUTIE MOSSTONOVHO SPEKTRA¹⁰

A	PRÍKAZ/ PRIAMY ŠTÝL	Učiteľ/tréner/moderátor robí všetky rozhodnutia a žiaci sa musia riadiť ich pokynmi.
B	PRAX	Žiaci plnia všetky predpísané úlohy.
C	RECIPROČNÝ ŠTÝL	Žiaci pracujú vo dvojiciach alebo trojčlenných skupinách a jeden človek poskytuje spätnú väzbu.
D	SAMOKONTROLA	Žiaci sami hodnotia svoj výkon podľa kritérií.
E	INKLÚZIA	Žiaci monitorujú svoju vlastnú prácu, ktorú im predpíše dospelý vedúci (napr. učiteľ, tréner atď.).
F	RIADENÉ OBJAVOVANIE	Žiaci dospejú k všeobecným záverom prostredníctvom konkrétnych faktov, skúseností a/alebo úvah.
G	DIVERGENTNÝ ŠTÝL	Žiaci riešia problémy bez asistencie dospelého lídra.
H	INDIVIDUÁLNY ŠTÝL	Dospelý líder určuje obsah a žiaci plánujú program.
I	INICIOVANÝ ŠTÝL	Dospelý líder hrá úlohu poradcu, zatiaľ čo žiaci plánujú svoj vlastný program.
J	SAMOVÝUKA	Žiaci preberajú plnú zodpovednosť za proces učenia sa.

Pokyny prispôsobené rôznym úrovňam zručností a skúseností¹³

Každý má inú veľkosť, rôzne skúsenosti a učí sa vlastným tempom. Je dôležité plánovať aktivity tak, aby vyhovovali týmto rozdielom. To môžete dosiahnuť:

- Zjednodušením alebo komplikovaním fyzickej úlohy.
- Podnecovaním mladých ľudí, aby sa zamerali na kvalitu a nie na kvantitu zručností. Napríklad odstránením časového obmedzenia, aby sa mladí ľudia necítili príliš pod tlakom.
- Zväčšením alebo zmenšením veľkosti hracej plochy, čo si vyžaduje rýchlejšiu alebo pomalšiu reakčnú dobu. Napríklad tím, keď je hrací priestor väčší a účastníci budú mať tak viac času na to, aby získali predmet a rozhodli sa, čo s ním urobia.

Štruktúrovaním aktivity, pri ktorej môžu osoby na začiatočnickej úrovni zručností používať svoje dominantné ruky alebo nohy a osoby na pokročilej úrovni zručností musia používať iba svoje nedominantné ruky alebo nohy.

Úpravou vybavenia z ľahších, väčších predmetov (pre začiatočníkov) až po ťažšie, menšie predmety (pre pokročilých).

Kladením otázok ako „Nieкто nerozumie?“ povzbudiť tých, ktorí nerozumejú, aby sa ozvali a naznačili, že niektorí možno nerozumejú.

Poskytovaním pokynov vopred alebo ako vizuálny doplnok k verbálnym podnetom pre tých, ktorí môžu spracovávať informácie pomalšie ako ostatní.

Vytvorením spojenia s tým, ako sa konkrétna zručnosť používa v rámci aktivity.

Poskytnutím príležitosti na rozvoj zručností účastníkov autentickým spôsobom s cieľom podporovať prenos zručností do pohybových aktivít.

POZNÁMKY

POZNÁMKY

Motivačná atmosféra na podporu učenia sa a radosti ^{17, 18}

Lektori využívajúci pohybové aktivity môžu vytvoriť atmosféru, ktorá podporuje účastníkov, aby sa cítili motivovaní dosiahnuť úspech.

Existujú dva typy motivačných atmosfér orientovaných na úspech:

- Motivačná atmosféra so zameraním na ego, v ktorej je úspech definovaný ako víťazstvo a byť najlepší.
- Motivačná atmosféra so zameraním na úlohy, v ktorej je úspech definovaný ako zvládnutie úlohy, vykonanie čo najlepšieho výkonu alebo zlepšenie výkonu.

Mnoho realizátorov programov s využitím pohybových aktivít má tendenciu vytvárať kombináciu motivácie na základe ega a úlohy.

Aby sa vytvorila motivačná atmosféra zameraná na úlohy, niektoré tradičné postupy by sa mali vymeniť za pozitívnu prax.

TRADIČNÁ PRAX	POZITÍVNA PRAX
Porazení musia upratať vybavenie	Všetci účastníci upracujú vybavenie. Všimnite si, že tím demonštrujete tému OVEP rešpektovanie ostatných.
Určite, kto dokáže urobiť najviac opakovaní v určenom čase	Nezameriavajte sa na čas, ale sa sústreďte na náznaky zručností a pracujte na zvládnutí zručností, schopnosť robiť to najlepšie alebo zlepšovanie sa. Všimnite si, že tím demonštrujete tému OVEP snaha o výnimočnosť.
Cvičenie za trest	Odmeňujte pohybom v pozitívnom prostredí. Všimnite si, že tím demonštrujete tému OVEP radosť z úsilia.
Určite, kto je najlepší vo vykonávaní zručnosti	Požiadajte mladých účastníkov, aby robili to najlepšie, keď sa učia alebo napredujú v určitej novej zručnosti a vysvetlite im, že vynaložiť maximálne úsilie je dôležitejšie ako byť dokonalý v danej zručnosti. Všimnite si, že tím demonštrujete tému OVEP radosť z úsilia.

POZNÁMKY

Hodnotenie zamerané na zručnosti a úlohy ²²

Pri hrách sa dá bodové skóre určovať dvomi spôsobmi:

- Bodovanie založené na meraní úspešnosti. Napríklad počítať v zápase s malým počtom hráčov, kto dá najviac gólov.
- Bodovanie založené na vzdelávacích cieľoch (napr. kompetencia odovzdávania a prijímania). Napríklad zmyslom aktivity by mohlo byť precvičovanie prihrávky lopty nohou spoluhráčovi, takže bodovanie sa vykonáva počítaním úspešných prihrávok spoluhráčovi.

V rámci pohybových aktivít programu OVEP by bodovanie malo byť vždy orientované na rozvoj zručností. V týchto prípadoch sa body udeľujú podľa úlohy a zručnosti, ktorá sa precvičuje počas lekcie. Aktivity typu každý s každým pri nižšom počte hráčov sú tiež vhodnými inštruktážnymi pomôckami počas upravených športových aktivít, pretože bez ohľadu na to, aké je skóre medzi dvoma tímami v jednom kole, vzápätí sa uskutoční nové kolo a medzi jednotlivými kolami môže byť poskytnutý čas, aby tímy premýšľali, na čo sa zamerať, aby zlepšili svoj výkon pri danej úlohe alebo činnosti.

Príklady aktivít:

- Bedmintonová aktivita 2 proti 2 (napr. počas hodiny hrajú dvojice proti ďalším dvojiciam).
- Štvorminútové kolá.
- Každý hráč skóruje na základe vopred určeného zamerania lekcie (napr. vrátenie podania pomocou určitého úderu).
- Za víťazstvo v jednom kole sa udeľujú dva body a za remízu v jednom kole jeden bod.
- Preto, ak jeden tím prehrá kolo 2-10, následné celkové skóre je 0 a 2. Keď víťazný tím postúpi do hry s ďalším tímom, vezme si so sebou 2 body – nie 10. Tím, ktorý v prvom kole získal 0 bodov, si teda berie so sebou 0 bodov do ďalšej hry. Celkové počty bodov získané počas hodiny sa používajú na určenie víťaza dňa!

POZNÁMKY

POZNÁMKY

PEDAGOGICKÉ POSTUPY ZAMERANÉ NA ŠTUDENTA

Okrem dobrých pedagogických postupov výučby s využitím pohybových aktivít opísaných vyššie, existujú aj iné vyučovacie postupy zamerané na študenta, ktoré môžu pomôcť účastníkom v rámci učenia sa o obsahu programu OVEP a o tom, ako ho najlepšie lektorovať. Tieto sa odporúčajú, pretože okrem toho, že sú zamerané na študenta, stimulujú kritické myslenie, spoluprácu a riešenie problémov – teda vzdelávacie zručnosti 21. storočia.

VYUČOVACÍ POSTUP	DEFINÍCIA
BRAINSTORMING	Metóda výučby používaná na to, aby si skupina mohla vymieňať nápady, ktoré jej prídu na myseľ. Úlohou lektora pri tomto prístupe je uľahčiť diskusiu a zapojiť ľudí, ktorí sa možno dobrovoľne nepodelia o svoje nápady. Tieto myšlienky možno použiť na určenie riešení pre prípadové scenáre súvisiace s témami OVEP alebo s oblasťami, v ktorých možno poznatky získané prostredníctvom pohybových aktivít v rámci programu OVEP aplikovať v iných oblastiach života.
PRÍSTUP VYUŽÍVAJÚCI VYMYSLENÉ SITUÁCIE	Prístup, ktorý využíva vymyslené situácie alebo vymyslené scenáre, poskytuje mladým ľuďom príklady situácií, ktoré by mohli nastať v reálnom živote. Vymyslenú situáciu môžu používať jednotlivci alebo malé skupiny. Ide o účinný vzdelávací postup, pretože podporuje kritické myslenie, riešenie problémov a zvažovanie rôznych dôsledkov. Vymyslené situácie boli pôvodne navrhnuté pre kontext triedy, ale tento prístup môže byť účinným nástrojom v rámci programov využívajúcich pohybové aktivity.
SKLADAČKA	V súlade s princípmi kooperatívneho učenia mladí ľudia pracujú v malých skupinách a každému je pridelená iná informácia. Tí, ktorí majú rovnakú informáciu, sa navzájom nachádzajú a diskutujú, skúmajú a snažia sa porozumieť svojim informáciám. Potom sa účastníci vrátia do svojich pôvodných skupín, kde sa každý podeli o svoje zistenia a skupina následne spoločnými silami „vyskladá“ hlavnú myšlienku, koncept alebo tému. Účelom tohto učebného postupu je podporiť kritické myslenie a spoluprácu medzi členmi skupiny. Učebný postup na princípe skladačky vychádza z presvedčenia, že každý účastník zohráva dôležitú úlohu pri dokončení a úplnom pochopení výsledného produktu spoločného snaženia.
UPRAVENÉ VZDELÁVANIE NA ZÁKLADE PROJEKTOV	Vzdelávanie na základe projektov (VNZP) je vzdelávací postup zameraný na študenta, ktorý sa v priebehu času používa na to, aby umožnil mladým ľuďom vyriešiť problém alebo nedostatok v rámci reálneho života. Najčastejšie sa používa pri vzdelávaní v triede, ale môže sa implementovať aj v rekreačných alebo mimoškolských programoch. Pri použití učebného postupu VNZP mladí ľudia zbierajú a analyzujú informácie, robia spoločné rozhodnutia, poskytujú riešenie/projekt na identifikovaný nedostatok, reflektujú a kritizujú svoju prácu a zdokonaľujú ju. Pri VNZP sa mladí ľudia môžu rozhodnúť usporiadať veľtrh zdravia, petíciu za nový cyklistický pruh na miestnej komunikácii alebo navštíviť útulok pre zvieratá. VNZP môže byť užitočným učebným postupom v rámci programu OVEP, pretože umožňuje účastníkom určiť potreby v ich komunitách, a potom nájsť riešenie pre identifikované problémy. Ak pracujete s mladými ľuďmi, majte na pamäti, že výber študentov a ich hlas pri projektoch služieb by mali byť v súlade s témami OVEP, ako aj s vnímanými obavami mladých ľudí alebo oblasťami na zlepšenie, ktoré identifikovali.
POSTUP VZÁJOMNÉHO HODNOTENIA BEZ RIZIKA	Učebný postup vzájomné hodnotenie bez rizika nastáva vtedy, keď si kolegovia navzájom vypočujú svoje riešenia alebo nápady a bez posudzovania alebo hodnotenia predkladajú návrhy na ďalšiu prácu. Ide o učebný postup bez rizika, pretože jeho cieľom je napredovať vo vzdelávaní a nie ho hodnotiť. Účelom tohto postupu je nadviazať na predchádzajúce nápady a navrhované riešenia alebo ich upraviť. Postupy vzájomného hodnotenia sú užitočné, aby si mladí ľudia precvičili zručnosť počúvať, zatiaľ čo ostatní kritizujú ich prácu. Potom mladí ľudia zvažujú pripomienky a rozhodnú sa, či konkrétne komentáre použijú na uplatnenie úprav, a ak áno, ktoré a prečo. Vzájomné hodnotenie v prostredí bez rizika eliminuje tlak a povzbudzuje študentov, aby sa zamerali na proces učenia sa a zlepšovanie pracovných postupov a netrápili sa tým, čo je správne alebo nesprávne.
SVETOVÁ KAVIAREŇ	Svetová kaviareň je metóda, ktorá sa používa, ak chcete, aby veľká skupina ľudí diskutovala o otázkach v rámci malých skupín. Typicky sú veľké skupiny rozdelené do skupín nie väčších ako štyri alebo päť osôb. V týchto malých skupinách sedia účastníci v kruhovej formácii, aby napodobňovali prostredie kaviarne. Účastníci sa po určitom čase presunú do skupín s novými ľuďmi, aby sa opakovane zaoberali už danými otázkami alebo prediskutovali nové otázky. Svetová kaviareň sa používa na to, aby umožnila ľuďom získať prehľad o tom, čo si myslia iní, aby boli ich myšlienky konfrontované s myšlienkami ostatných a vymieňali si nápady s druhými na budovanie dôvery. Moderátori predkladajú otázky, iniciujú začiatok a koniec, keď je čas, aby si ľudia našli nové skupiny a informujú účastníkov, keď je čas odpovedať na nové otázky.

PLÁNOVANIE POHYBOVÝCH AKTIVÍT V RÁMCI PROGRAMU OVEP

Nasledujúca tabuľka poskytuje tipy, ktoré vám pomôžu pri plánovaní, implementácii a hodnotení pohybových aktivít v rámci programu OVEP.

FÁZA	CIELE
PLÁNOVANIE VÁŠHO PROGRAMU	<ul style="list-style-type: none"> • Určite potenciálnu skupinu mladých účastníkov a ich špecifické potreby a záujmy. • Pokúste sa vopred zistiť o účastníkoch čo najviac informácií, aby ste mohli naplánovať ciele programu. • Pokúste sa zistiť, aké problémy považuje komunita a jej členovia za dôležité. Nevytvárajte si o nich domnienky. • Určite, aké miestne zdroje sú k dispozícii na zabezpečenie udržateľnosti. • Rozvíjajte si kompetencie v rámci správnych pedagogických postupov, keď chcete realizovať programy s využitím pohybových aktivít. • Určite systém, lektora/lektorov a prostredie pre váš program. • Určite rozpočtové položky a spôsoby, ktorými zabezpečíte financovanie (napr. firemní partneri, grantové financovanie). • Určite potrebných partnerov (napr. nadácie v krajinách s vysokým počtom prisťahovalcov s cieľom podporiť participáciu alebo pomôcť v prípade potreby prekladu) na podporu účasti mládeže. • Vytvorte formuláre, na základe ktorých môžu rodičia/zákonní zástupcovia udeliť súhlas na účasť mládeže, pri zohľadnení všetkých miestnych pravidiel, ktoré sa musia dodržiavať. • Popri témach OVEP si naplánujte aj pohybové aktivity v rámci hodiny. • Určite, aké vybavenie bude potrebné. • Určite, ako dlho bude každá lekcia trvať a naplánujte si dni/časy na realizáciu programu. • Vyškoolte lektorov, aby vedeli aplikovať pohybové aktivity v rámci realizácie programu OVEP.
REALIZÁCIA VÁŠHO PROGRAMU	<ul style="list-style-type: none"> • Zrealizujte program. • Zabezpečte a analyzujte hodnotenia na ďalšej usmernenie výuky. • Vytvorte monitorovací systém a analyzujte hodnotenia s cieľom upraviť program. • Implementujte, podporujte a monitorujte dobré pedagogické postupy.
VYHODNOTENIE VÁŠHO PROGRAMU	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikujte krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele a výsledky programu. • Vyberte si nástroje hodnotenia a posúdenia, ktoré vám umožnia sledovať vaše ciele a výsledky. • Zabezpečte a analyzujte hodnotenia mladých účastníkov. • Zabezpečte a analyzujte hodnotenia lektorov. • Zabezpečte a analyzujte hodnotenia rodičov/opatrovníkov. • Vykonajte potrebné a uskutočniteľné zmeny v rámci výukového programu.

PREPÁJENIE AKTIVÍT PROGRAMU OVEP S PREDMETMI UČEBNÝCH OSNOV

AKTIVITA	TÉMA OLYMPIJSKEJ VÝCHOVY	ŠKOLSKÉ PREDMETY	VYUČOVACIE METÓDY
01 Barón Pierre de Coubertin a olympijské hnutie	Rešpekt k ostatným, rovnováha, fair play	Umenie, dráma, spoločenské vedy	Scénka, pýtanie sa, divadlo, diskusia
02 Olympijský symbol	Rešpekt, snaha o výnimočnosť	Umenie, história, spoločenské vedy	Diskusia, pýtanie sa
03 Vztýčenie vlajky	Rešpekt	Umenie, dejepis, geografia, spoločenské vedy	Diskusia, pýtanie sa
04 Olympijské motto: Citius, Altius, Fortius – Communiter	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, radosť z úsilia	Telesná výchova, písanie, gramotnosť, geografia, spoločenské vedy	Diskusia, pýtanie sa
05 Vzplanutie ducha: olympijský oheň	Rešpekt	Telesná výchova, písanie, gramotnosť, geografia, matematika	Riadené kladenie otázok, zdieľanie v kruhu
06 Otvárací ceremoniál olympijských hier	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, rešpekt k druhým, fair play	Dráma, umenie, hudba	Riadené kladenie otázok, scénka, divadlo
07 Záverečný ceremoniál olympijských hier	Snaha o výnimočnosť, rovnováha, rešpekt k druhým, fair play	Písanie, gramotnosť, dráma, umenie	Pýtanie sa, sokratovské kladenie otázok
08 Hudba a olympijská hymna	Priateľstvo, snaha o výnimočnosť, rešpekt k druhým	Umenie, hudba, história	Diskusia, počúvanie, fyzická koordinácia, scénka, kreativita
09 Olympijské medaily	Snaha o výnimočnosť, rešpekt k druhým	História, umenie, geografia	Diskusia, počúvanie, scénka, kreativita
10 Olympijské prisahy	Fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, dráma, umenie	Konstruktivizmus, sokratovské kladenie otázok
11 Olympijské prímerie	Rešpekt k druhým, rozvaha, fair play	Písanie, gramotnosť, dráma, umenie	Zdieľanie v kruhu, okrúhly stôl
12 Mier a olympijské hry	Rešpekt k druhým, fair play	Písanie, gramotnosť, dráma, umenie	Zdieľanie v kruhu, okrúhly stôl
13 Hra Dedičstvo mieru	Rešpekt k druhým, fair play, priateľstvo, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, dráma, umenie	Zdieľanie v kruhu, okrúhly stôl
14 Šport a umenie v starovekom Grécku	Rešpekt, rovnováha, snaha o výnimočnosť	Umenie, geografia, spoločenské vedy	Riadené kladenie otázok, konstruktivizmus
15 Šport a umenie na moderných olympijských hrách	Rešpekt, rovnováha, snaha o výnimočnosť	Umenie, geografia, spoločenské vedy	Riadené kladenie otázok, konstruktivizmus
16 Logá a maskoti	Rovnováha, rešpekt, radosť z úsilia	Umenie, písanie, gramotnosť	Literárne kruhy

AKTIVITA		TÉMA OLYMPIJSKEJ VÝCHOVY	ŠKOLSKÉ PREDMETY	VYUČOVACIE METÓDY
17	Olympijský športový program	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Umenie, obchodné štúdiá, dráma, hudba	Pýtanie sa, spolupráca
18	Olympijské hry mládeže (OHM)	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Spoločenské vedy, dráma, hudba	Kreativita, spolupráca
19	Nadácia olympijských utečencov a Olympijský tím utečencov MOV	Priateľstvo, snaha o výnimočnosť, rešpekt k druhým	Sociálne štúdie, životné zručnosti	Výskum, príprava podujatí, spoločná príprava, kritické myslenie
20	Búranie bariér: ženy v športe	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Umenie, dráma	Scénka, divadlo, kreativita
21	Paralympijské hry: „Duch v pohybe“	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Telesná výchova	Scénka, pýtanie sa, konštruktivizmus
22	Organizácia olympijských hier	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Písanie, gramotnosť, obchodné štúdiá, umenie, hudba, dráma	Pýtanie sa, konštruktivizmus, kreativita
23	Olympijská dedina	Rešpekt, snaha o výnimočnosť, fair play	Spoločenské vedy, veda, biológia, umenie	Kreativita, riešenie problémov
24	Prekonávanie výziev spojených s olympijskými hrami	Rovnováha, snaha o výnimočnosť, fair play, rešpekt k druhým, radosť z úsilia	Umenie, dráma, životné zručnosti, spoločenské vedy	Scénka, diskusia
25	Udržateľný rozvoj prostredníctvom olympijských hier	Rovnováha, rešpekt k druhým	Spoločenské vedy, veda, biológia, umenie	Kreativita, riešenie problémov
26	Prežívanie radosti z úsilia prostredníctvom športu a pohybovej aktivity	Radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť, fair-play, rovnováha, rešpekt k druhým	Telesná výchova	Riešenie problémov, kreativita, spolupráca
27	Oslava ľudskosti: príbehy z olympijských hier	Rešpekt k druhým, rovnováha, fair play, snaha o výnimočnosť, radosť z úsilia	Sociálne štúdie	Diskusia, scénka, zdieľanie v kruhu
28	Žiť podľa pravidiel fair play	Fair play, rešpekt, rovnováha	Umenie, dráma, životné zručnosti, spoločenské vedy	Scénka, diskusia
29	Prejavovanie rešpektu k sebe a druhým	Rešpekt	Umenie, písanie, gramotnosť	Literárne kruhy, diskusia
30	Moje práva = moje povinnosti	Rešpekt, rovnováha, fair play	Životné zručnosti, sociálne štúdiá	Pýtanie sa, zručnosti v rámci uvažovania
31	Robiť zložité rozhodnutia	Rešpekt, rovnováha, fair play	Životné zručnosti, dráma	Scénka, diskusia, riešenie problémov
32	Vynakladanie maximálneho úsilia pre dosiahnutie výnimočnosti	Snaha o výnimočnosť, rovnováha	Písanie, gramotnosť	Denník, reflexívne denníky, zdieľanie v kruhu
33	Vytrvalosť a olympijské hry	Snaha o výnimočnosť, radosť z úsilia, rešpekt	Telesná výchova	Diskusia, kreativita, poskytovanie vzoru, riešenie problémov
34	Odolnosť a olympijské hry	Snaha o výnimočnosť, radosť z úsilia, rešpekt	Telesná výchova	Diskusia, kreativita, poskytovanie vzoru, riešenie problémov
35	Odvaha na olympijských hrách	Rešpekt, radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť	Sociálne štúdie	Diskusia, pýtanie sa, zdieľanie v kruhu
36	Žiť aktívny, vyvážený a zdravý život	Radosť z úsilia, snaha o výnimočnosť, fair-play, rovnováha, rešpekt k druhým	Telesná výchova	Riešenie problémov, kreativita, spolupráca

ODPORÚČANÁ DODATOČNÁ LITERATÚRA O PEDAGOGIKE

Všetky nižšie uvedené informácie boli správne v čase tlače tejto publikácie, pričom zmeny môžu nastať bez predchádzajúceho upozornenia.

Načasovanie postupov a pokynov v triede

<http://www.edutopia.org/blog/instructional-pacing-tips-rebecca-alber>

Tematické vzdelávanie

<http://www.funderstanding.com/educators/thematic-instruction/>

Navrhovanie a plánovanie lekcií

http://www.crlt.umich.edu/gsis/p2_5

ODKAZY A ĎALŠIE ČÍTANIE

- *Sport for Development: What role can sport play in sustained social change?* video, Magic Bus, 2013.
- *Play Academy: Resources for Teachers*, webpage, Right To Play International.
- *International Inspiration*, webpage, International Inspiration.
- *Kolb's Learning Styles*, diagram, www.businessballs.com.
- *Olympic Ambassador Programme*, webpage, The New Zealand Olympic Committee, 2016.
- *Youth in Sport - Keeping Kids in the Game*, video, Hugh McDonald, TEDxLangleyED.

SLOVNÍK POJMOV

Nižšie uvedené termíny slúžia na rozšírenie vašej vedomostnej základne, ale nemusia byť nevyhnutne súčasťou obsahu tohto materiálu. Tento slovník pojmov je určený na všeobecné použitie.

AKOMODÁCIA

Pedagóg vyučuje rovnaký obsah pre každého študenta a očakáva rovnaké výsledky, ale študentom s rôznymi schopnosťami musí dať viac času, príp. iné vybavenie, aby im umožnil predviesť to, čo sa naučia.

ANALÝZA PO SKONČENÍ HRY

V rámci príručky Playbook OVEP sú analýzy po skončení hry prezentované vo forme otázok na zamyslenie, prostredníctvom ktorých sú účastníci workshopu vyzývaní, aby sa dôsledne kriticky zamysleli nad obsahom.

AUTENTICKÉ HODNOTENIE

Hodnotenie, ktoré sa uskutočňuje v reálnom prostredí, ako napríklad: hra s nižším počtom hráčov, rozmermi, tanečné vystúpenie, gymnastika atď. Autentické hodnotenie nezahŕňa hodnotenie izolovaných zručností.

BLOGY

Študenti s prístupom na internet môžu písať o svojich skúsenostiach s programom OVEP, a potom ich uverejňovať online. Blog je ako denník alebo zápisník a môže sa v ňom využiť akýkoľvek štýl písania, ktorý podľa vás zodpovedá vášmu účelu. Možno budete chcieť písať presvedčivo, vyjadrovať svoje názory alebo oslavovať úspechy iných. Môže to byť čokoľvek, čo chcete. Niektoré blogy sú písané pre publikum sledovateľov, zatiaľ čo iné môžu byť len pre radosť z osobného vyjadrenia. Na internete je k dispozícii množstvo zdrojov blogov, ktoré možno ľahko nájsť pomocou vyhľadávačov.

BUDOVANIE KOMUNITY

Proces stretávania sa členov skupiny, vzájomného spoznávania sa a pochopenia, že všetci členovia v skupine môžu vyjadriť svoj názor. Budovanie komunity by sa malo objaviť na začiatku workshopu alebo programu a malo by priebežne pokračovať.

ČETOVACIE MIESTNOSTI

Mnohé z aktivít programu OVEP sú navrhnuté tak, aby získavali a rozvíjali myšlienky študentov. Digitálne diskusné miestnosti by mohli byť vhodnými fórami na spoluprácu so študentmi v iných častiach sveta. Napriek veľkému potenciálu diskusných miestností ako vyučovacej metódy je potrebné, aby sa využívala so zdravým odborným úsudkom, pretože sa z nej môže stať platforma na vyjadrovanie nevhodného obsahu. Pedagógom sa odporúča, aby sa poradili so svojimi IT oddeleniami.

DENNÍKY

Študenti sa vyzývajú k tomu, aby si viedli denník o tom, ako prechádzajú týmito aktivitami programu OVEP. Môžu v ňom byť zaznamenané ich myšlienky a sformulované ich nápady na témy, ktoré si vyžadujú diskusiu a názor. Môže sa z nich stať archív študentovho rozvíjajúceho zmyslu pre charakter.

DIFERENCIÁCIA	Ide o proces, pri ktorom pedagóg vytvára pre študenta jedinečný vzdelávací zážitok. Lektor môže považovať za potrebné upraviť v rámci výuky niektoré kľúčové prvky: obsah, tempo učenia, očakávané vzdelávacie výsledky, organizáciu študentov (napríklad rôzne úrovne schopnosti alebo zoskupenie podľa záujmov).
DISKUSNÉ ZRUČNOSTI	Mnohé zručnosti sa rozvíjajú prostredníctvom diskusií ako pedagogického postupu. Nasledovné zručnosti je možné rozvinúť prostredníctvom správnych diskusných postupov: verbálna komunikácia, efektívne počúvanie, kritické myslenie a sebadôvera.
DIVADELNÉ FÓRUM	Jedným z veľkých prínosov starovekého Grécka – spolu s olympijskými hrami – bolo aj divadlo. Bolo vnímané ako účinný prostriedok prezentácie myšlienok, zdieľania nápadov a inšpirácie k novým spôsobom nazerania na problémy. V niektorých aktivitách programu OVEP sa divadlo používa na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu a ponúka študentom zábavný spôsob, ako si vytvoriť vzťah k jeho obsahu.
DIVADLO	Jedným z veľkých prínosov starovekého Grécka – spolu s olympijskými hrami – bolo aj divadlo. Bolo vnímané ako účinný prostriedok prezentácie myšlienok, zdieľania nápadov a inšpirácie k novým spôsobom nazerania na problémy. V niektorých aktivitách programu OVEP sa divadlo používa na oživenie problematiky týkajúcej sa olympizmu a ponúka študentom zábavný spôsob, ako si vytvoriť vzťah k jeho obsahu.
FORMATÍVNE HODNOTENIE	Prieběžné hodnotenie používané na usmernenie budúcej výučby. Formatívne hodnotenie môže byť neformálne (napr. ukážte palec hore, ak rozumiete, alebo palec dole, ak nerozumiete) alebo formálne (napr. napísanie komentára k príspevku, ktorý sa má predložiť).
HODNOTENIE AKO VZDELÁVANIE	Proces zhromažďovania informácií počas stretnutia alebo aktivity s cieľom použiť informácie na rozhodovanie týkajúce sa ďalšieho postupu vo výuke.
HODNOTOVÉ VZDELÁVANIE	Ide o prístupy k príprave detí a mládeže na život prostredníctvom výuky hodnôt.
KARTIČKY S ÚLOHAMÍ	Pedagógovia zapisujú na kartičky úlohy, ktoré popisujú alebo podporujú aktivity programu OVEP. Tieto kartičky je možné rozdeliť do skupín a použiť ich na otázky alebo objasnenie porozumenia.
KOMUNIKAČNÉ SCHOPNOSTI	Mnohé z aktivít programu OVEP rozvíjajú komunikačné zručnosti študentov. Písomnou formou majú možnosť kreatívne vyjadriť svoje názory prostredníctvom príbehov, písania článkov a rozhovorov. Môžu tiež rozvíjať svoje metódy osobného vyjadrovania prostredníctvom pohybu, drámy a hovoreného slova (ako sú monológy alebo dialógy). V rámci aktivít programu OVEP sa cenia myšlienky a príspevky všetkých študentov, bez ohľadu na ich schopnosti, a mnohé z odporúčaných vyučovacích metód sú navrhnuté tak, aby umožnili rovnosť každého názoru počas debát a diskusií.
KONŠTRUKTIVIZMUS	Podľa tejto filozofie vzdelávania sa študenti učia najefektívnejšie vtedy, keď zažívajú obsah učenia v praxi na vlastnej skúsenosti a nie iba pasívnou interakciou s obsahom. Mnohé z aktivít programu OVEP podnecujú študentov, aby rozvíjali svoje myslenie a chápanie hodnôt pomocou konštruktivismu, namiesto toho, aby len sedeli v triede a boli vyučovaní.
KOTVENIE	Niektorí študenti dokončia prácu rýchlo. Pedagóg môže poskytnúť doplnkovú aktivitu založenú na koncepte/učení, ktoré zadal zvyšku triedy.
KREATIVITA	Patrí ku kľúčovým vzdelávacím kompetenciám 21. storočia. Študenti sú povzbudzovaní k tomu, aby vniesli do problémov a vyjadrovacích prostriedkov svoje vlastné nápady.

KRITICKÉ MYSLENIE

Kritické myslenie nie je samostatnou zručnosťou, ale ide skôr o súbor rôznych myšlienkových procesov: analýzu informácií, ich syntézu do nejakého osobného významu a vytváranie si úsudkov o týchto nových informáciách. Toto je dôležitá zručnosť v rámci programu OVEP, pretože pomáha študentovi rozvíjať ich vlastné porozumenie namiesto toho, aby ho iba pasívne preberali od pedagóga.

LEKTOR PROGRAMU VZDELÁVANIA O OLYMPIJSKÝCH HODNOTÁCH (OVEP).

Osoba, ktorá realizuje program OVEP.

LITERÁRNE KRUIHY

Ide o skvelý spôsob, ako zbierať nápady študentov o témach v rámci programu OVEP. Študenti sú rozdelení do malých skupín (alebo si skupinu vyberajú). Dostanú text, ktorý si prečítajú, a potom diskutujú o jeho obsahu. Späťne potom môžu informovať vo väčšej skupine o rozhovoroch a názoroch, ktoré boli vyjadrené. Tieto literárne kruhy možno použiť na štúdium kníh, ako aj kratších textov.

MAPOVANIE KONCEPTOV

Táto technika vyžaduje od študentov, aby identifikovali vzťahy medzi myšlienkami a témami, a potom ich vyjadrili vizuálnym spôsobom. Príklad: Olympizmus sa spája s olympijskými vzdelávacími témami, ktoré sa spájajú s radosťou z úsilia, čo sa zase spája s aspektom športu. Tento postup uvažovania pomáha študentom zaraďovať veľké množstvo informácií do kategórií, ktoré je možné následne analyzovať (alebo použiť akýmkoľvek spôsobom, ktorý si projekt alebo zadanie vyžaduje).

METAKOGNÍCIA

Je to technika, pri ktorej sú študenti vyzývaní, aby analyzovali svoj myšlienkový proces a pýtali sa: Čo mi to hovorí? Prejavuje sa v mojom myslení zaujatosť alebo hĺbka? Nabáda ma to k ďalším otázkam, aby som získal lepšie pochopenie? Táto metóda je najvhodnejšia pre pokročilých mysliteľov, nie pre tých, ktorí sú ešte na úrovni konkrétneho myslenia (t.j. malé deti).

MODIFIKÁCIE

Pedagóg upraví obsah tak, aby študent mohol pracovať s materiálom spôsobom, ktorý rešpektuje jeho schopnosti.

MONITOROVANIE A VYHODNOCOVANIE

Monitorovanie programu prebieha priebežne a zahŕňa kontrolu s účastníkmi, ich rodinami a lektormi, aby bolo možné zbierať spätnú väzbu na priebežné zlepšovanie programu. Vyhodnocovanie je komplexný prístup k údajom (t. j. kvantitatívnym, kvalitatívnym), ktorý sa používa s cieľom určiť, či program splnil svoje ciele a zámery a poskytnúť účastníkom spätnú väzbu.

OBČIANSKA GRAMOTNOSŤ

Cieľom je pochopiť, ako sa jednotliviec môže zapojiť do komunity (miestnej, globálnej) s úmyslom posilniť spoločnosť.

OKRÚHLY STÔL

Pri tomto postupe pedagóg napíše otázku (alebo niekoľko otázok) na kúsok papiera. Študenti píšú odpovede alebo navrhujú nápady, a potom papier odovzdajú ďalšiemu členovi skupiny. Je to užitočný spôsob vytvárania nápadov, ale zároveň je to pre pedagóga aj prostriedok na posúdenie úrovne porozumenia skupiny.

OLYMPIJSKÉ HODNOTY

Základné olympijské hodnoty sú: výnimočnosť, rešpekt a priateľstvo.

OLYMPIZMUS

Olympizmus je životná filozofia založená na olympijských hodnotách, ktoré vychádzajú z olympijského hnutia.

OTÁZKA A ODPOVEĎ

Táto metóda čerpá zo zručnosti pedagóga kladť otázky, ktoré skúmajú mieru porozumenia študentov, ktorým potom kladie ďalšie otázky vychádzajúce z ich odpovedí. Tento prístup ponúka študentom príležitosť vyjadriť predpoklady a argumenty, ktoré sú potom podrobené kritickému prístupu zameranému na ich presvedčivosť alebo presnosť.

PANELOVÁ DISKUSIA	Zvolí sa moderátor (pedagóg alebo študent), ktorý predloží otázky skupine ľudí (možno študentom alebo odborníkmi). Formát odpovedí v rámci panelovej diskusie sa môže líšiť. Moderátor môže osloviť s problémom konkrétneho člena panelovej diskusie alebo položiť rovnaké otázky všetkým členom. Po uplynutí stanoveného času na zodpovedanie otázky (bez prerušenia) môžu ostatní členovia panelu komentovať odpovede.
PORTFÓLIÁ	Portfólio je depozitárom procesu učenia sa študentov. Môže to byť fyzický dokument – zakladač, kartotéka – alebo digitálna schránka, do ktorej možno uložiť rôzne médiá. Študent si týmto spôsobom zhromažďuje prácu, ktorá odhaľuje jeho vedomosti, pokrok, ale tiež jeho silné a slabé stránky.
POSTUPNÉ ZDKONALOVANIE	Ide o techniku, pri ktorej pedagóg rozdeľuje úlohu na menšie, lepšie zvládnuteľné časti a pomáha študentom, kým nie sú pripravení na zložitejšie časti.
POZITÍVNY ROZVOJ MLÁDEŽE (PRM)	Predstavuje proces, prostredníctvom ktorého mladí ľudia získavajú kompetencie prejsť obdobím dospievania zdravým spôsobom.
PRÁCA OD KONCA	Ide o jedinečný vyučovací postup, pri ktorom študenti začínajú svoju prácu od konca. Študenti potom musia určiť kroky, ktoré predchádzali dosiahnutiu konečného bodu.
PREMÝŠĽAJ – PREPÁJAJ – PREHODNOTĚ – VYJADRI	Pedagóg vedie študenta, aby zhodnotil problém a prepojil ho s jeho súčasným chápaním predtým, ako ho prehodnotí a nakoniec prezentuje svoje nové chápanie.
PREZZI/POWERPOINT	Na pestrú prezentáciu nápadov spojených s aktivitami programu OVEP je možné použiť množstvo digitálnych nástrojov.
PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA	Študenti sa môžu rozhodnúť pokračovať v podrobnom, cieleňom štúdiu konkrétneho aspektu programu OVEP. Spôsob, ako prezentujú to, čo sa naučili – v súlade s osobným prístupom – by si mali študenti rozhodnúť sami.
PRISPÔSOBOVANIE	Táto metodika čerpá zo vzdelávacích kompetencií 21. storočia (kreativita, spolupráca, komunikačné zručnosti, riešenie problémov) a umožňuje študentovi navrhnuť si učenie podľa svojich záujmov a preferovaných štýlov učenia. Študenti si potom môžu vybrať, ako vyjadria to, čo sa naučili, čiže si ho v podstate prispôbia.
PROSTREDIE BEZ RIZIKA	Ide o prostredie, v ktorom sa neposudzujú ani nehodnotia vykonávané činnosti alebo zdieľaný obsah.
PÝTANIE SA	Môže prebiehať buď individuálne alebo v rámci spolupráce, pričom tento proces vedie študentov k tomu, aby boli svojimi vlastnými prieskumníkmi vedomostí a porozumenia. To sa dá dosiahnuť niekoľkými spôsobmi: Riadené kladenie otázok : Učiteľ položí otázku, študenti si potom vyberú postup výskumu, a potom prezentujú svoje zistenia. Štruktúrované kladenie otázok : Učiteľ položí otázku a očakáva konkrétne výsledky výskumu. Kľúčovým aspektom tohto prístupu je, aby si študenti rozvinuli analytické a reflexívne myslenie. Kladenie otvorených otázok : Študenti si sami vyberú otázku, postupy výskumu a metódy prezentácie svojich výsledkov a objavov.
REFLEXÍVNE DENNÍKY	Používajú sa na to, aby si študent zapísal svoje myšlienky (v priebehu času) k nejakej otázke. Napríklad: Pedagóg môže položiť otázku „Môže program OVEP zmeniť charakter študenta?“ Keďže sa študent zúčastňuje na aktivitách programu OVEP, bude vedieť zapísať do denníka svoju reakciu na túto otázku.
RIADENÉ ČI USMERŇOVANÉ ČÍTANIE/ DISKUSIA/MYSLENIE/PISANIE	Pedagóg môže využiť program OVEP a doplnkové materiály – články, knihy, blogy, webové stránky – aby pomohol študentom pochopiť nastolené otázky. Pri riadenom čítaní môže pedagóg požiadať študenta, aby vyslovil predpoklady („Čo si myslíte, že by sa mohlo stať, keby...?“), použiť podnety na podnietenie hlbšieho uvažovania, pomôcť študentovi pri porovnávaní, nachádzať podobnosti a všimáť si rozdiely.

RIEŠENIE PROBLÉMOV

Schopnosť nájsť riešenia v rôznych situáciách. Niektoré riešenia problémov sú lepšie ako iné a mladí ľudia by mali pri hľadaní optimálnych riešení uvažovať kriticky a zvážiť spoluprácu s ostatnými.

ROZPRÁVANIE PRÍBEHOV

Pedagogický postup používaný ako účinný nástroj na sprostredkovanie témy alebo konceptu študentom.

SCÉNKA

Študenti si naštudujú postavy z olympijského príbehu, a potom ho zahrajú.

SOKRATOVSKÉ KLADENIE OTÁZOK

Tento staroveký postup, inšpirovaný učením gréckeho filozofa Sokrata, vedie pedagóg, ktorý vyzýva študentov, aby spochybnili svoje chápanie a obhajovali svoje názory.

SPOLUPRÁČA

Ide o jednu zo vzdelávacích kompetencií 21. storočia a je dôležitou technikou pre výučbu mnohých aktivít v rámci programu OVEP. Študenti sú vyzývaní nielen k tomu, aby navzájom spolu „vychádzali“, ale aby pri spoločnej práci na projektoch a úlohách hľadali a vážili si nápady iných.

SÚHRNNÉ HODNOTENIE

Hodnotenie, ku ktorému dochádza na konci aktivity alebo zručnosti s cieľom zistiť, či študenti zvládli danú zručnosť alebo vzdelávacie ciele, alebo či na to potrebujú ďalšie inštrukcie.

TABULE S MOŽNOSTAMI

Učiteľ napíše na tabuľu možnosti vzdelávania, ktoré súvisia s cieľom hodiny. Študent si vyberá, ktorá aktivita najlepšie vyhovuje jeho štýlu učenia sa a aktuálnym záujmom. Študent si tiež môže vybrať, ako chce prezentovať to, čo sa naučil.

TRIEDA NAOPAK

Pri tejto metóde dostanú študenti obsah lekcie vopred. Keď prídu do triedy alebo vzdelávacieho prostredia, sú vyzvaní k tomu, aby diskutovali o obsahu a pracovali na úlohách, ktoré prehĺbia ich porozumenie, testovali sa alebo hľadali pomoc s náročnými konceptmi.

UČENIE SA POMOCOU KOLOTOČA

Ide o brainstormingovú aktivitu. Pedagóg položí otázku – môže mať niekoľko častí – a napíše ju na niekoľko listov papiera. Tie sú prilepené na stenu. Žiaci prechádzajú od jedného papiera k druhému. Zamyslia sa nad otázkou na papieri, uvažujú, a potom zapíšu svoje odpovede. Potom prejdú k ďalšiemu papieru. Na konci sa papiere zvesia a v odpovediach sa hľadajú vzorce a diskusné body atď. Táto metóda dokáže aktivovať predchádzajúce vedomosti študenta a podnietiť ho k novým otázkam. Umožňuje tiež menej sebavedomým a menej výrečným členom skupiny, aby prispeli svojimi myšlienkami.

UČENIE SA POMOCOU SKLADAČKY

Pri tejto metóde sú študenti rozdelení do skupín a študujú inú časť jedného problému. Potom sa zhromaždia, podelia sa o svoje nápady a zostavia riešenie problému. Je to účinná metóda na podporu spolupráce. Ak v skladačke vytrča jeden diel – rovnako ako v skladačke puzzle – nebude to fungovať. Časti skladačky musia do seba zapadať.

UPEVŇOVANIE

Pedagóg používa údaje z hodnotenia pred začatím a určí, či je potrebné, aby študenti pracovali na niektorom aspekte zadania. Ak si osvojili koncept, sú pripravení prejsť na niečo náročnejšie.

UVAŽOVANIE

Akt spätného zamyslenia sa nad nadobudnutou skúsenosťou za účelom zlepšenia výučby alebo výsledkov aktivity alebo hodiny.

VIRTUÁLNE VZDELÁVANIE

Študenti, ktorí majú prístup k informačným a komunikačným technológiám (známych ako IKT), môžu tieto zdroje využiť na tvorivé využitie mnohých aktivít navrhovaných v rámci programu OVEP. Svoje nápady môžu zdieľať prostredníctvom videokonferencií, podcastov, četovacích miestností alebo sociálnych médií.

VLOGY

Technologická gramotnosť študentov poskytuje mnoho jedinečných spôsobov, ako ukázať, čo sa naučili svojim pedagógom. Vlogy sú video ekvivalentom blogov. Študenti si môžu nahráť rozhovor medzi sebou alebo nahráť monológ, a potom ho nahráť na webovú stránku alebo hostingovú stránku. Táto metóda ponúka študentom veľký potenciál.

VSTUPNÉ KARTIČKY

Na začiatku hodiny alebo lekcie sú študenti vyzvaní, aby si napísali svoje otázky k danej téme na malú kartičku. Konkrétne napíšu to, čo vedia a chcú vedieť. Pedagóg a študent sa môžu potom na tieto kartičky odvolávať v rámci celej hodiny ako pripomienku toho, na čo sa treba pri práci zamerať a aké otázky zodpovedať.

VYHODNOTENIE PROGRAMU

Proces zhromažďovania informácií o programe po jeho dokončení s cieľom určiť jeho účinnosť pri plnení cieľov programu.

VÝSTUPNÉ KARTIČKY

Súvisia so vstupnými kartičkami. Na záver lekcie si študent zapíše veci, ktoré sa naučil, spolu s oblasťami, ktoré sú zaujímavé pre ďalšie štúdium a akýmikoľvek otázkami alebo výzvami, ktorým čelil.

VÝUKA MEDZI ROVESNÍKMI

Výskumy opakovane dokázali, že ak sa študentom umožní, aby sa učili navzájom, má to zásadný vplyv na úspešnosť učenia sa študenta aj učiteľa. Obzvlášť účinný je tento postup v prípade študentov, ktorí považujú daný materiál za náročný. Keď majú študenti učiteľa, ktorý k nim pristupuje ako ich rovesník, výrazne im to pomáha pri nadväzovaní vzťahu s materiálom aj so svojimi rovesníkmi.

**VZDELÁVACIE TÉMY PROGRAMU
VZDELÁVANIA O OLYMPIJSKÝCH
HODNOTÁCH (OVEP)**

K piatim vzdelávacím témam programu OVEP patria: radosť z úsilia, fair play, rešpekt k druhým, snaha o výnimočnosť a rovnováha medzi telom, vôľou a myslou.

VZDELÁVACIE ZASTÁVKY

Pedagóg vytvorí sériu stanovišť s aktivitami, ktoré súvisia s témou hodiny. Pedagóg môže študentom dovoliť, aby sami riadili svoj presun z jedného stanovišťa na druhé, alebo ich nasmerovať podľa potreby.

**VZDELÁVANIE
NA ZÁKLADE PROJEKTOV (VNZP)**

Študenti sú vyzvaní k tomu, aby si vybrali otázku, ktorá bude usmerňovať ich proces učenia sa počas určenej dĺžky zadania alebo projektu. OVEP a VNZP sa k sebe prirodzene hodia, pretože študenti si môžu vybrať jednu alebo viac vzdelávacích tém, a potom preskúmať aspekty zodpovedajúce ich záujmom. Prístup VNZP umožňuje študentom vybrať si, ako budú prezentovať to, čo sa naučili.

ZÁŽITKOVÉ VZDELÁVANIE

Pri tejto metóde dostávajú študenti za úlohu realizovať aktivity, pri ktorých sa sila a vplyv lekcie najlepšie dosiahne „praxou“. V pracovnom liste č. 19 o paralympijských hrách sa cvičenia najlepšie „vyučujú“ prostredníctvom hrania hier a nie premýšľaním o nich.

ZDIELANIE V KRuhu

Pri tejto učebnej metóde žiaci vytvoria kruh a dostanú jeden problém, na ktorom majú pracovať. Každý v kruhu premýšľa o probléme – zvyčajne ide o otázku s otvoreným koncom a výzvou. Zapisovateľ potom prepíše odpovede a príspevky každej osoby v kruhu. Po zhromaždení všetkých vstupov zapisovateľ zhrnie odpovede, čo vyústí do ďalšej diskusie.

**ZRUČNOSTI V RÁMCI
UVAŽOVANIA**

Mnohé z aktivít programu OVEP podnecujú študentov k tomu, aby prichádzali s vlastnými nápadmi v súvislosti s obsahom tohto materiálu. Do týchto aktivít sa teda začleňujú zručnosti uvažovania, ako je analýza, úvaha, syntéza a vytváranie teórií.

ZDROJE A ODKAZY

ČASŤ 7

1. "Positive youth development and physical activity/sport interventions: mechanisms leading to sustained impact", *Physical Education & Sport Pedagogy* 18, no. 3: 256–281, K. Armour, R. Sandford and R. Duncombe, 2013.
2. "Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes.", *Journal Of School Health* no. 8: 397, R. Bailey, 2006.
3. "Teach the children well: a holistic approach to developing psychosocial and behavioral competencies through physical education." *Quest* (00336297) 63, no. 1: 55–65, M. Weiss, 2011.
4. "Physical education and sport in schools: a review of benefits and outcomes.", *Journal Of School Health* no. 8: 397, R. Bailey, 2006.
5. "Teach the children well: a holistic approach to developing psychosocial and behavioral competencies through physical education." *Quest* (00336297) 63, no. 1: 55–65, M. Weiss, 2011.
6. "The effectiveness of teaching a life skills program in a physical education context", *European Journal Of Psychology Of Education – EJPE* (Instituto Superior De Psicologia Aplicada) 21, no. 4: 429–438, M. Goudas, I. Dermizaki, A. Leondari and S. Danish, 2006.
7. "Enhancing youth development through sport." *World Leisure Journal* 46, no. 3: 38–49, S. Danish, T. Forneris, K. Hodge and I. Heke, 2004.
8. *Positive youth development, participation in community youth development programs, and community contributions of fifth-grade adolescents: findings from the first wave of the 4-H Study of positive youth development.* *Journal Of Early Adolescence* 25, no. 1: 17–71, R.M. Lerner, J.V. Lerner, J.B. Almerigi, C. Theokas, E. Phelps, S. Gestsdottir and A. Von Eye, et al. 2005.
9. "Teaching life skills through sport." In *Paradoxes of Youth and Sport*, S. Danish, edited by M. Gatz, M. Messmer and S. Ball-Rokeach, Albany, NY: State University of New York Press, 2002.
10. "Teaching styles in physical education and Mosston's Spectrum." <https://spectrumofteachingstyles.org/assets/files/articles/TeachingStyles%20inPEandMosstonsSpectrum.pdf>, J. Doherty, (accessed on August 1, 2016).
11. "Easy-play model: an inclusive approach to enjoyable sport participation." *Physical & Health Education Journal* 80, no. 1: 24–28, L. Chunlei and K. Steele, 2014.
12. "Teaching games and sport for understanding: Exploring and reconsidering its relevance in physical education." *European Physical Education Review* 20, no. 1: 36–71, S. Stolz and S. Pill, 2014.
13. "Easy-play model: an inclusive approach to enjoyable sport participation." *Physical & Health Education Journal* 80, no. 1: 24–28, L. Chunlei and K. Steele, 2014.
14. "Teaching for skill mastery." *Journal of Physical Education, Recreation & Dance* 86, no. 7: 9–13, S. Chepko and R. Doan, 2015.
15. "Peer-assisted learning in school physical education, sport and physical activity programmes: a systematic review." *Physical Education & Sport Pedagogy* 19, no. 3: 253–277, K. A. Jenkinson, G. Naughton and A. C. Benson, 2014.
16. "The role and impact of student leadership on participants in a healthy eating and physical activity programme." *Health Education Journal* 75, no. 1: 27–37. L. Gutsusky, N. McCaughy, B. Shen, E. Centeio and A. Garn, 2016.
17. "A model of contextual motivation in physical education: Using constructs from self-determination and achievement goal theories to predict physical activity intentions." *Journal of Educational Psychology* 95, no. 1: 97–110, M. Standage, J.L. Duda and N. Ntoumanis, 2003.

18. *“Developing student enjoyment in physical education.”* Physical & Health Education Journal 79, no. 2: 14–18, J.R. Lorusso, S.M.Pavlovich and L. Chunlei, 2013.
19. *“Eliminating barriers to physical activity: using cultural negotiation and competence.”* Strategies: A Journal For Physical And Sport Educators 26, no. 3: 35–40, B. Culp, 2013.
20. *“Preparing culturally competent teachers: service-learning and physical education teacher education.”* Journal of Teaching In Physical Education 27, no. 3: 347–367, E. Domangue and R.L. Carson, 2008.
21. *“Addressing Diversity in Schools: Culturally Responsive Pedagogy.”* Teaching Exceptional Children 39, no. 3: 64–68. H. V. Richards, A.F. Brown and T.B. Forde, 2007.
22. *““They ought to enjoy physical activity, you know?”: Struggling with Fun in physical education.”* Sport, Education and Society 6, no. 2: 211–21, E. O’Reilly, J. Tompkins and M. Gallant, 2001.
23. *“Adding value to physical education through an integrated approach.”* Physical Educator – Journal Of Physical Education, New Zealand 46, no. 1: 35–37, D. Slade, 2013.
24. *“Integrated learning with physical education and music.”* Clearing House 84, no. 5: 174–179, C. Humphries Charlotte, S. Bidner and C. Edwards, 2011.

ĎALŠIE ČÍTANIE

- *African Traditional And Oral Literature As Pedagogical Tools In Content Area Classrooms K-12*, L. Asimeng-Boahene & M. Baffoe, Information Age Publishing, 2014.
- *Creating and Sustaining the Constructivist Classroom*, B. A. Marlowe & M. L. Page, Corwin Press, 2005.
- *Different Speeds & Different Needs: How to Teach Sports to Every Kid*, G. Barber, Paul Brookes Publishing, 2010.
- *Making Differentiation a Habit: How to Ensure Success in Academically Diverse Classrooms*, D. Heacox, Free, Spirit Publishing, 2009.
- *Project Based Learning (PBL) Starter Kit*, J. Larmer, D. Ross & J. R. Mergendollar, Unicorn Printing, 2009.
- *Physical Education Methods for Elementary Teachers*, 3rd Edition, K. Thomas, A. M. Lee & J. R. Thomas, Human Kinetics, 2008.
- *Qualities of Effective Teachers*, 2nd Edition, J. H, Stronge, ASCD, 2007.
- *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*, 2nd Edition, C. A. Tomlinson, ASCD.

International
Olympic
Committee

Maison Olympique
1007 Lausanne, Switzerland
www.olympics.com/ioc